

Vlaams
Parlement

vergadering **17**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 15 januari 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de positieve effecten van CLIL-onderwijs (Content and Language Integrated Learning)	
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het onderzoek naar CLIL (Content and Language Integrated Learning)	
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de UCLL-studie betreffende het CLIL-onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoek naar de effecten van CLIL-klassen	4
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	11
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aandeel anderstalige vakken in de bachelor-opleidingen	
ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de waarschuwing tegen de verengelsing van het hoger onderwijs	11
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van de Vlaamse Regering tegen de Brusselse schoolcontracten	
ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzoek aan het Grondwettelijk Hof tot vernietiging van de Brusselse ordonnantie over de schoolcontracten	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de Brusselse schoolcontracten	16
ACTUELE VRAAG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de analyse van het klimaatbeleid door onderzoekers van de KU Leuven	21
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het beroepsgeheim van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en hun positie binnen de integrale jeugdhulp	25

ACTUELE VRAAG van Jos Lantmeeters aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invloed van de verkeersfiscaliteit op de brandstofkeuze bij de aanschaf van personenwagens	
ACTUELE VRAAG van Vincent Van Peteghem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de autofiscaliteit en de milieu- en klimaatimpact van wagens	28
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tegenvallende resultaten van levenslang leren bij Vlaamse werknemers	
ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over levenslang leren en de leercultuur in Vlaanderen	34
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cyberveiligheid, naar aanleiding van de ransomware-aanval tegen het bedrijf Picanol	
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cybersecurity bij Vlaamse bedrijven	40
VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE Benoeming van zestien leden van de raad van bestuur	45
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	46

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Yves Buysse, Sihame El Kaouakibi, Axel Ronse: familieverplichtingen;

Meyrem Almaci, Gustaaf Pelckmans, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Carina Van Cauter: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 60/11)

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de positieve effecten van CLIL-onderwijs (Content and Language Integrated Learning)

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het onderzoek naar CLIL (Content and Language Integrated Learning)

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de UCLL-studie betreffende het CLIL-onderwijs

ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoek naar de effecten van CLIL-klassen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een van de grootste troeven in Vlaanderen is altijd onze talenkennis geweest. Al van oudsher stonden we bekend als een meertalige regio en dat is nog steeds het geval. Nederlanders, Britten zijn altijd jaloers geweest, ze hebben altijd onze talenkennis benijd, het is een sterkte geweest van Vlaanderen. We waren allemaal minstens viertalig: een beetje Frans, een beetje Engels, een beetje Duits en vaak kwamen daar nog andere talen bij, Spaans of een andere thuistaal. Dat is een troef geweest, we waren daardoor gegeerd in de academische wereld en op de arbeidsmarkt. Die talenkennis verruimt ook onze blik. Meertaligheid is dus een voorsprong en die mogen wij als Vlamingen zeker niet verliezen.

Maar met die talenkennis, zeggen al een aantal inspectierapporten op rij, gaat het minder goed. Vandaar dat men in 2014 in Vlaanderen met een onderwijsmethode is gestart, namelijk de CLIL-methode (Content and Language Integrated Learning). Dat wil zeggen dat vakken zoals aardrijkskunde, geschiedenis,

natuurwetenschappen – om het even welk kennisvak – worden gegeven in een andere taal dan het Nederlands.

Nu is daar voor het eerst een grootschalig onderzoek over geweest en wat blijkt? Die resultaten zijn eigenlijk heel positief. De resultaten zijn positief op het vlak van de vreemde taal: leerlingen die die vakken volgen in een vreemde taal, spreken vlotter Frans en Engels en hun luister- en spreekvaardigheid worden beter. Het heeft geen negatieve effecten op de kennis van het Nederlands, iets waarvoor werd gevreesd, maar dat is dus niet het geval. De leerlingen zijn meer gemotiveerd dan leerlingen die die kennisvakken gewoon in het Nederlands volgen. Ook leerkrachten zijn gemotiveerd en zien er veel heil in.

Minister, met al die positieve resultaten en dat positieve nieuws vraag ik me af wat u gaat doen om de CLIL-onderwijsmethode beter te ondersteunen en uit te breiden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik kan me natuurlijk grotendeels aansluiten bij de vorige spreker. Er is inderdaad een eerste grootschalig onderzoek gebeurd over het CLIL-onderwijs bij een 1600-tal leerlingen in het eerste en tweede secundair. Daaruit komt naar voren dat de leerlingen die dat CLIL-onderwijs krijgen, in het algemeen taalvaardiger zijn, dat dat niet ten koste gaat van het Nederlands, wat toch wel heel belangrijk is, dat ze gemotiveerder zijn om zich in die talen te verdiepen. Maar er zijn natuurlijk neveneffecten, namelijk dat het voor de leerkrachten wel degelijk een extra inspanning vergt om op die manier hun voorbereidingen te maken.

Minister, in het regeerakkoord dat we samen hebben geschreven, staat dat we in deze legislatuur een evaluatiemoment plannen over onder andere het CLIL-onderwijs. Wat hier naar voren komt, zijn allemaal heel positieve effecten die ondersteunen dat we onze jongeren op een goede manier voorbereiden op de arbeidsmarkt en op de uitdagingen die de arbeidsmarkt met zich meebrengt. In de 21e eeuw speelt taal daar een bijzonder belangrijke rol in. Taalvaardigheid is toch altijd het grote voordeel geweest van Vlaanderen.

Minister, mijn vraag is dan ook in welke mate u in die evaluatie rekening zult houden met de aanbevelingen die door dit onderzoek naar voren worden gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Voorzitter, sinds 2014 bestaat de mogelijkheid om in het secundair onderwijs vakken in een andere taal dan het Nederlands te volgen, het zogenaamde CLIL-onderwijs. Gisteren is hierover een studie van de University Colleges Leuven-Limburg (UCLL) verschenen. De onderzoekers hebben vastgesteld dat de leerlingen in de eerste graad van het secundair onderwijs die CLIL-onderwijs genieten en dus een aantal vakken in een andere taal dan het Nederlands aangeboden krijgen, een betere kennis van die vreemde taal hebben dan de leerlingen die geen CLIL-onderwijs genieten. Dat lijkt me een evidentie. Hoe meer iemand met een vreemde taal in aanraking komt, hoe beter hij die taal zal kennen.

Minister, in het Vlaams regeerakkoord staat dat u een wetenschappelijke evaluatie zult laten uitvoeren om de impact van CLIL-onderwijs op de leerprestaties van de leerlingen te onderzoeken. Wat mij vooral van essentieel belang lijkt, is de vraag of tijdens die toekomstige wetenschappelijke evaluatie van het CLIL-onderwijs ook naar de inhoudelijke leerwinst van de leerlingen voor die vakken zal worden gekeken.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, het CLIL-onderwijs hoef ik niet meer uit te leggen. Dat hierover vandaag vier actuele vragen worden gesteld, toont het belang aan. Ook wij hebben gelezen dat in het Vlaams regeerakkoord wordt verwezen naar een wetenschappelijke studie om te onderzoeken of het CLIL-onderwijs verder naar alle schoolniveaus kan worden uitgebreid.

Ik heb in dit verband een belangrijke vraag. Gisteren is een verkeerde conclusie getrokken. Op basis van het voorliggend rapport zou dit positieve effecten op het basisonderwijs hebben. Bent u bereid om het onderzoek naar de verbreding in het basisonderwijs mee op te nemen in het onderzoek dat u, zoals u in de commissie hebt toegelicht, in 2023 zult bestellen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, toen het nieuws over die studie werd bekendgemaakt, was ik een beetje verrast. Dit was een eigen initiatief van de betrokken universitaire instelling. Ik was ook verrast omdat na nadere lectuur bleek dat de studie niet af is en eigenlijk ook een beetje onvolledig is.

Naar verluidt zou het om partiële onderzoeksresultaten en dus om voorlopige, tussentijdse conclusies gaan. De data moeten nog worden verwerkt. De studie is ook onvolledig omdat enkel naar het CLIL-aanbod in het Frans wordt gekeken. Het kan ook in het Engels of in het Duits, maar blijkbaar wordt dit enkel tot het Frans beperkt. Daarnaast worden ook enkel de effecten op de evolutie van de kennis van het Frans gemeten. Die effecten zijn positief, maar dat lijkt me niet onlogisch. Als een vak in het Frans wordt gegeven, is het niet onlogisch dat de kennis van het Frans verbetert. Ook worden de effecten op de evolutie van de kennis van het Nederlands gemeten. Er wordt geen achteruitgang vastgesteld. Ook dat lijkt me niet onlogisch. Indien een vak in een andere taal dan het Nederlands wordt gegeven, lijkt het me niet zo verbazingwekkend dat de kennis van het Nederlands niet achteruitgaat. Wat niet wordt gemeten, is het effect op de kennis van het vak zelf, niet op de taal waarin het wordt gegeven, maar op wat wordt gegeven. Aangezien het effect op de kennis van het vak niet is bestudeerd, kan ik minstens zeggen dat de studie nogal onvolledig is.

Daarnaast is er nog de discussie over het zelfselectie-effect, maar dat is voor later. Alle scholen die dit willen aanbieden, moeten ook altijd het Nederlandstalig equivalent aanbieden. De leerlingen mogen vrij kiezen, en daar zit een effect van zelfselectie in. Ik maak daar nu enige abstractie van.

Ik heb beloofd het CLIL-onderwijs te evalueren. We zullen dat doen en zodra dit onderzoek is afgerond, zullen we zeker rekening houden met de onderzoeksgegevens. Ik heb daarnet nog andere aspecten aangehaald die enig onderzoek verdienen. We zullen die evaluatie binnen de vooropgestelde timing organiseren. We zullen rekening houden met deze studie, maar ik kan op basis van wat nu voorligt nog geen beleidsconclusies formuleren. We zullen dat wel doen op basis van een volledig afgewerkte en allesomvattende evaluatie.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is inderdaad niet helemaal af, maar wat erin staat en wat intussen is gemeten en af is, is heel duidelijk. Het zijn positieve resultaten over de kennis van de vreemde taal, over de kennis van het Nederlands – waar er geen achteruitgang is – en vooral over de motivatie en het engagement bij leerkrachten en leerlingen. Het zijn heel belangrijke elementen.

Er kan zeker verder onderzoek gebeuren, onderzoekers zijn ook vragende partij. Er kan zeker worden uitgediept. Er is geen enkele indicatie om te zeggen dat de vak-kennis achteruit zou gaan, integendeel, ook in het buitenland niet. We kunnen met

deze studie al vooruit en kunnen zeggen dat het werkt en goed is. Laat ons de scholen en leerkrachten – want dat is de grote vraag – die hiermee aan de slag willen gaan, beter ondersteunen. Op dit moment doen ze dat helemaal vrijwillig. Dat betekent eigen cursusmateriaal ontwikkelen want het bestaat niet. Het is een heel groot engagement van de leerkrachten. Het is goed want het verhoogt de betrokkenheid, ook in de les, maar het betekent wel dat we meer vragen van leerkrachten.

Minister, er was al een rapport van de Onderwijsinspectie in 2017 dat exact hetzelfde vroeg: een versoepeling van de regelgeving en ondersteuning om dit tot een groter succes te maken. Dus, meer onderzoek, ja, maar ik zou toch al aan de slag gaan met de conclusies die bevestigen wat al door de Onderwijsinspectie in 2017 werd bevestigd.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, kunt u afronden?

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijn vraag is dan ook of u dat gaat doen. Ziet u die ondersteuning voor leerkrachten zitten? (*Applaus bij Groen*)

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u dat u rekening wil houden met de zaken die naar voren zijn gekomen. Bij elk onderzoek zijn er waarschijnlijk kritische opmerkingen te maken, maar ik neem vooral mee dat de resultaten eensluidend positief zijn. In het onderwijs liggen heel wat uitdagingen, zoals zorgen voor sociale cohesie, voor sociale mobiliteit, zorgen dat mensen snel een job vinden, zorgen voor een culturele kruisbestuiving. We moeten het CLIL-onderwijs verder kunnen uitdiepen.

Ik vraag u dan ook of het mogelijk is om eens samen te zitten met uw oud-collega in het Vlaams Parlement maar ook uw collega-minister Sven Gatz die van meertaligheid echt een speerpunt maakt in het Brusselse onderwijs zodat de drie talen Engels, Frans en Nederlands goed gekend zijn en maximale kansen krijgen. Ik vraag u ook om ervoor te zorgen dat nieuwe manieren van onderwijs die een meerwaarde kunnen betekenen, worden ondersteund op een financiële basis.

De voorzitter: Kunt u ook afronden?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik heb het er dan niet over dat ze op een constante manier moeten worden gefinancierd, maar dat de scholen gedurende de opstartfase extra middelen krijgen zodat men in staat is om het uit te rollen.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Leren leerlingen die via het CLIL-onderwijs bijvoorbeeld het vak geschiedenis krijgen in een andere taal dan het Nederlands, evenveel bij over geschiedenis als wanneer ze dit vak in het Nederlands zouden krijgen? Dat is de vraag die de N-VA zich stelt. Dat is pas relevant.

Het onderzoek zegt dus niets over de effecten van CLIL op de vakinhoudelijke leerwinst van de leerlingen. Dat is onbegrijpelijk, want vakinhoudelijke leerwinst mag onder geen enkel beding te lijden hebben onder CLIL.

Waarom maken wij ons zorgen over die vakinhoudelijke leerwinst? Wanneer een leraar lesgeeft in een andere taal dan zijn moedertaal, treedt er per definitie informatieverlies op. Zelfs leerkrachten die een grondige kennis hebben van de vreemde taal, geven toe dat wanneer ze lesgeven in die vreemde taal, ze de lesinhoud met veel minder nuance kunnen brengen. Op hun beurt kunnen de leerlingen niet alle inhoud capteren.

De voorzitter: Kunt u ook afronden alstublieft? De minister was heel kort en bondig en duidelijk.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik ook.

Het vergt een enorme cognitieve inspanning om die lessen in een vreemde taal te volgen en te begrijpen. Met andere woorden, er zit dus ruis op de lijn tussen enerzijds de boodschapper en anderzijds de ontvanger.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier, uw vraag luidt?

Annabel Tavernier (N-VA): We mogen de eerdere evaluatie van 2017 niet vergeten vooraleer we naar een verdere uitbreiding van CLIL gaan.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Wij kijken uiteraard uit naar het onderzoek. Ik heb daarbij een heel concrete vraag gesteld en heb daar van u geen concreet antwoord op gekregen. Bent u bereid om de toepassing van CLIL voor het basisonderwijs mee in dat onderzoek te schuiven zodat we daar ook uitspraken over kunnen doen om het als optie open te houden om CLIL in het basisonderwijs toe te passen? Dat was mijn concrete vraag. Daar had ik graag een antwoord op gekregen.

Het onderzoek heeft minstens de verdienste dat het opnieuw een aantal onderzoeksvragen naar voren schuift die minstens als een aanbeveling, als een bevinding kunnen worden meegenomen voor het verder onderzoek dat u voor 2023 gepland hebt. Er is ook al verwezen naar het rapport van de inspectie dat aangeeft dat de vakinhoudelijke kennis daar zeker niet onder lijdt, maar dat behoeft verder onderzoek. Dus graag verder onderzoek naar wat de impact is op de leerprestaties voor de respectieve vakken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, we moeten toch opletten dat we in het debat niet het verhaal van het kind en het badwater krijgen. Uiteindelijk is het CLIL-gebeuren een heel mooi project. Ik maak me een beetje zorgen als ik de tussenkomsten hoor.

Ik wil een opmerking maken aan mevrouw Tavernier. Als je het hebt over onderwijs anno 2020, dan heb je het over de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen. Ook in het secundair onderwijs heb je de horizontale en verticale samenhang. Maar wat u doet, is weer alles in vakjes stoppen. Het ene sluit het andere niet uit. Onze fractie vindt die vakinhoudelijke leerwinst uiteraard belangrijk. Ik denk dat de andere collega's die het project van CLIL verdedigen, dat ook vinden. Maar het is niet omdat een vak in een andere taal gegeven wordt, dat de leerwinst daarmee verloren gaat. We willen juist in het onderwijs dat we alles samen implementeren, dat er een samenhang is. U trekt in uw tussenkomst alles gewoon uit elkaar. Daarom is mijn oproep heel duidelijk, minister: doe die evaluatie. Ik vind dat een heel goed idee. Maar ondersteun ook het project. U hoeft niet te wachten tot u een volledig afgewerkte en allesomvattende evaluatie hebt gedaan om het CLIL-project te ondersteunen.

De voorzitter: Mijnheer Vandenberghe, uw vraag luidt...

Steve Vandenberghe (sp.a): Welke timing ziet u daarin? Zult u wachten tot de definitieve evaluatie om dit project toch verder te ondersteunen, zoals collega Meuleman vraagt? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, ook wij sluiten ons aan bij dit project. We hebben het al vaker gezegd: een kind is geen vat dat je vult met kennis. Kennis is belangrijk maar vaardigheden zijn ook zeer belangrijk. Deze studie toont heel

duidelijk aan dat taalvaardigheid, niet alleen van de andere taal die in die les wordt onderwezen, maar de taalvaardigheid als dusdanig, groeit in dit project. De studie toont ook aan dat dit niet ten nadele gaat van de kennis van het Nederlands. Onze vraag is dus om dit te ondersteunen en de leerkrachten die zich daarvoor inzetten, de nodige tijd te geven om dat te kunnen doen. Ik steun de vraag van de heer Brouns om een uitbreiding naar het basisonderwijs te onderzoeken.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Wij vinden het positief dat hier een studie over uitgebracht is. Maar het is jammer dat ze onvolledig is. Vooral negatief is dat er bepaalde lastige elementen niet zijn onderzocht. Dat is ten eerste de controle op de leerlingenkenmerken. Wij denken dat het vooral gaat om de betere groep, die al taalvaardiger is en van thuis uit gesteund wordt. Dat vertekent zeer sterk de resultaten. Ten tweede is er het leereffect. Gaat men dan beter geschiedenis kennen als men dat in een andere taal krijgt? Wij denken van niet. Wij denken dat de taal verbetert, uiteraard, maar dat er waarschijnlijk minder diepgang en minder leerstof is. Dat vinden wij een nadeel voor die vakken.

Tenslotte vind ik de pleidooien die daarin opgenomen zijn, dat de leerkrachten meer ondersteuning en tijd zullen krijgen om dat voor te bereiden, dus minder zullen moeten lesgeven, niet ernstig. Dat men al in de kleuterklas wil beginnen met lessen in een vreemde taal? Sorry, we hebben al eerder gehoord dat we Nederlands, Nederlands, Nederlands moeten geven in de kleuterklas en geen andere talen.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid, de correcte opeenvolging is dat je eerst gaat evalueren en vervolgens desgevallend gaat aanpassen, uitbreiden, beperken of wat dan ook. We gaan het niet omdraaien en eerst uitbreiden en vervolgens evalueren. Dat lijkt mij een foute opeenvolging der gebeurtenissen.

Is dat zinvol voor het basisonderwijs? Quid met de voorwaarden? Moeten we die beperken of versoepelen? Al die zaken willen we meenemen in de evaluatie die we vooropgesteld hebben, alsook de elementen, mijnheer Brouns, die worden opgeworpen door het onderzoek, dat niet volledig is afgewerkt maar wel op de tafel ligt. Al die zaken kunnen we zeker meenemen. Op grond daarvan zullen we een evaluatie doorvoeren en vervolgens desgevallend ook beleidsconclusies trekken.

Ik wil toch even meegeven dat het onomstotelijk vaststaat dat taalinitiatie en vroege taalinitiatie positieve effecten heeft. Dat kan vandaag al. Vandaag kan in het basisonderwijs al taalinitiatie Frans, alleen doen niet alle scholen dat. Het kan vanaf het eerste leerjaar en is verplicht vanaf het vijfde leerjaar. Maar taalinitiatie kan dus in elke school veel vroeger. In mijn eigen school – en trouwens in de meeste scholen in de Vlaamse Rand – gebeurt dat al vanaf het derde studiejaar. Ik weet niet of mijn casus de meest exemplarische is, gelet op de consequenties, maar het kan alleszins. Dat moeten we veel meer stimuleren. Het is onomstotelijk bewezen dat taalinitiatie altijd positieve effecten heeft op het vlak van talenkennis. De instrumenten die we momenteel voorhanden hebben, kunnen nog veel meer aangegrepen worden door de scholen zelf.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het sterke aan CLIL en aan een vak in een andere taal leren, is net dat het geen taalinitiatie is. Je bent niet bewust met taal bezig, maar gefocust op het vak en de vakinhoud, terwijl je op een passieve manier de taal verwerft in een gebruikscontext. Daardoor wordt het aanleren van zowel de vakinhoud als de taal versterkt. Daar is wetenschappelijk onderzoek over. Alleen past het duidelijk niet in het kraam van de N-VA. Dat wisten we al langer. Er is een of andere dogmatische reden waarom jullie geen onderwijs in een andere taal willen. We weten dat al langer. Nog voor de studie was vrijgegeven, waren

jullie die al aan het veroordelen op Twitter. Er waren al negatieve reacties. Het onderzoek was niet volledig en het was niet dit en dat. Jullie hadden het nog niet, want het is pas de dag erna vrijgegeven. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Jullie waren heel snel om de studie te veroordelen, nog voor jullie goed en wel wisten wat er eigenlijk in stond. Zo gaan jullie om met wetenschappelijk onderzoek, en dat is jammer. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Het is belangrijk dat we ons beleid laten leiden door wetenschappelijk onderzoek en niet door dogma's, wat al te vaak gebeurt in jullie visie. *(Applaus bij Groen, sp.a en CD&V)*

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): In het algemeen probeer ik zoveel mogelijk rustig te blijven, want dat schijnt ook enige rust in je persoonlijk leven te brengen. Ik zal op dit spreekgestoelte geen mensen veroordelen of over dogmatisch denken spreken. Ik probeer zo weinig mogelijk mensen te verdenken van dogmatisch denken. Alleen is het wel een feit dat een heel aantal mensen in de wereld dat doen.

Minister, het is belangrijk om zo snel mogelijk de evaluatie te doen. Vanuit onze fractie zullen we alleszins de vraag stellen om in de commissie Onderwijs het onderzoek te laten toelichten. Zo kunnen de mensen die Twitter gebruiken hun vragen rechtstreeks stellen. Dat is een heel goede zaak.

Ik onthoud – en men moet positief zijn in het leven – dat u zegt dat talen ongelooflijk belangrijk zijn. We hebben hier in het verleden al duidelijk gezegd dat het ongelooflijk belangrijk is om Nederlands van jongs af aan te leren. Laat ons er, naast het Nederlands, voor zorgen dat elkeen die van de schoolbanken komt de talen machtig is zodat hij of zij een goeie job kan vinden, met mensen kan communiceren, overal in de wereld. Om even terug te gaan naar...

De voorzitter: U kunt niet teruggaan, want uw tijd is op.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): In de tijd van de Vlaamse Meesters waren wij bekend om onze talenkennis en onze openheid naar de wereld. Laat ons dat ook in het onderwijs hanteren. *(Applaus bij Open Vld)*

Annabel Tavernier (N-VA): De N-VA is een sterke voorstander van een ambitieus modern vreemdetalenbeleid, laat daar geen misverstand over bestaan. Vooraleer te pleiten voor een uitbreiding van het CLIL-onderwijs wil ik eerst wel eens zien wat de impact is van CLIL op de vakinhoudelijke leerwinst van leerlingen.

Minister, ik reken op u om dit aspect in de wetenschappelijke evaluatie van CLIL mee te nemen. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel, u hebt in de tweede ronde positief geantwoord op onze vraag om de uitgebreide toepassing van CLIL in het basis-onderwijs mee te nemen in uw wetenschappelijk onderzoek, waarvoor dank. Ik onderschrijf wat de collega's hier al gezegd hebben: ik denk dat het kamerbreed gedeeld wordt dat taal zeer, zeer belangrijk is in het onderwijs uiteraard, en in het verdere leven van jonge kinderen, en dat we alle methodiek daarvoor – en dit is één methodiek – moeten kunnen toepassen, onderzoeken wat het meest effectieve is voor die leerprestaties, die leerwinsten die jongeren moeten boeken. Dan zullen we de juiste keuzes maken op basis van het onderzoek dat u in 2023 daaronder zult houden. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

MOTIE VAN ORDE**Opheldering over de stand van zaken**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Jos D'Haese bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, minister-president Jambon heeft gisterenavond bekendgemaakt dat er extra middelen vrij zouden komen voor de projectsubsidies Cultuur en dat de tweede subsidieronde uitgesteld zou worden. Wij hebben daar een actuele vraag voor ingediend – ik heb begrepen dat andere fracties dat ook gedaan hebben –, maar die is geweigerd en onontvankelijk verklaard.

De voorzitter: We gaan dit debat hier niet voeren. Ik heb die vraag inderdaad onontvankelijk verklaard, samen met een vraag van collega Segers, wegens de eenvoudige reden dat er morgen in de vergadering van de commissie Cultuur twee soortgelijke vragen geagendeerd staan: een van collega Pelckmans en een van collega D'Hose. Die hebben die vorige week tijdig ingediend, die zijn geagendeerd op de commissievergadering van morgen. Voor alle duidelijkheid: er zijn inderdaad bekendmakingen geweest door minister-president Jambon, die zegt dat er extra projectmiddelen bij komen. Exact die twee vragen van de twee vraagstellers morgen vragen eigenlijk naar de intenties daarvan bij de minister-president, en daarom heb ik die vragen onontvankelijk verklaard. Meer heb ik daar echt niet over te zeggen. We gaan dit debat hier nu niet voeren, maar morgen in de commissievergadering. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aandeel anderstalige vakken in de bachelor-opleidingen**ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de waarschuwing tegen de verengelsing van het hoger onderwijs**

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, op 20 december 2019 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van Onderwijsdecreet XXX goed. Artikel 96 daarvan stipuleert dat het aandeel anderstalige vakken in de bacheloropleidingen zou kunnen stijgen van 18,33 procent, zoals dat vandaag is, naar 50 procent. Maar een aantal dagen later repte u zich om in de media te verklaren dat dat toch helemaal niet de bedoeling was, met een soort van vreemde uitleg dat dat toch al goedgekeurd was om naar de Raad van State te sturen, maar dat het debat eigenlijk nog niet gesloten was.

Eerlijk gezegd, minister, vind ik dat toch een heel bizarre manier van werken. Ten eerste omdat u op die manier opnieuw onrust zaait in het onderwijsveld door zo onduidelijk te zijn, en dat is het laatste waar ons onderwijs nood aan heeft. Ten tweede is ondertussen ook gebleken dat alvast de rectoren van de KU Leuven en van de UGent helemaal geen vragende partij zijn voor dat soort verhoging. We hebben vorige week in een hoorzitting de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) gehoord. Die zei heel duidelijk dat voor hen 50 procent helemaal

niet nodig is en dat we inderdaad beducht moeten zijn voor een voortschrijdende verengelsing van ons onderwijs en op zoek moeten naar een goed evenwicht tussen andere talen en het Nederlands, want we moeten in ieder geval ook het Nederlands blijven koesteren als een belangrijke onderwijstaal. Daar kan onze fractie zich alleen maar volmondig bij aansluiten.

Minister, mijn vraag is heel simpel. Hebt u eigenlijk overleg gepleegd met het hoger onderwijs voor u dat voorontwerp van decreet hebt ingediend? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, de Vlaamse Regering heeft inderdaad op de ministerraad van 20 december 2019 beslist om het maximumpercentage anderstalige vakken binnen de Nederlandstalige bacheloropleiding op te trekken van 18,33 procent naar maximum 50 procent. Dat komt nog eens boven op de verhoging van het quotum Engelstalige bacheloropleidingen van 6 naar 9 procent. Door deze maatregel kan dus de helft van de Nederlandstalige bacheloropleiding in het Engels gegeven worden. Met andere woorden, de deuren worden opgezet voor een ontnederlandsing van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Minister, deze beslissing staat nochtans nergens in het regeerakkoord en wordt ook nergens vermeld in uw beleidsbrief. Ik vrees dat u door meer verengelsing de democratisering van ons hoger onderwijs in het gedrang zult brengen, en dat ook de kwaliteit van het onderwijs eronder zal lijden. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en een aantal professoren, onder wie Bart Maddens, hebben hierover al hun bezorgdheden in de krant De Standaard geuit.

Een verengelsing zou trouwens ook ten koste gaan van de leerprestaties van sociaal-economisch zwakkeren, want die kunnen zich wellicht geen bijlessen Engels veroorloven, of van bijvoorbeeld studenten die intelligent genoeg zijn en zeer goed in hun vak zijn, maar daarom nog geen talenknobbel hebben. Deze Vlaamse Regering stuurt hiermee alleszins een totaal verkeerd signaal uit alsof het Nederlands geen volwaardige instructietaal zou zijn binnen de academische wereld. Hierdoor is inderdaad heel wat verwarring ontstaan. Daarom mijn vraag aan u, minister: hoe zit het nu eigenlijk met deze maatregel? Hoe reageert u op de bezorgdheden van de professoren en de studenten? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zullen inderdaad nog wel even wat onduidelijkheid en discussies zijn – dat lijkt me evident – zolang de Vlaamse Regering geen beslissing ter zake heeft genomen. U moet weten dat in heel de procedure heel wat overlegd en gediscussieerd moet worden met onder andere de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), SYNTRA Vlaanderen, de Vlaamse Toezichtcommissie, het personeel, de werkgevers, de koepels en de netten, de vertegenwoordigers van de universiteiten en de hogescholen. Dat is intussen allemaal gestart en vandaar is er ook wel wat discussie. We zullen half februari met een beslissing van de Vlaamse Regering komen en op grond daarvan zullen we een advies vragen aan de Raad van State. Dan komt dat terug naar de Vlaamse Regering. Er is dus nog een hele weg te gaan, en ongetwijfeld is er dus nog veel discussie.

Sommige universiteiten, maar vooral de hogescholen, zijn vragende partij om het mogelijk te maken dat alle opleidingen voor minstens de helft in de andere taal dan het Nederlands kunnen worden gegeven. Dat is hun standpunt, niet het mijne. Ik zal mijn standpunt in heel die discussie verdedigen. Ik begrijp dat u dat standpunt onderschrijft, dat is prima. 'The proof of the pudding is in the eating' en 'the eating' is de beslissing door de Vlaamse Regering. Die zit eraan te komen,

maar dat zal na al die discussies zijn die nog moeten plaatsvinden. Mijn standpunt is, denk ik, in dezen altijd duidelijk.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, het is natuurlijk niet de eerste keer dat u een piste lanceert waarop u daarna terugkomt. Ik zou toch een warme oproep willen doen om uw manier daarin te veranderen, want dat is echt iets waar in het onderwijsveld niemand bij gebaat is. Ik denk dat de piste van het overleg wel het juiste antwoord is, daarom heb ik u natuurlijk ook die vraag gesteld. Ik denk ook dat de hoger onderwijsinstellingen zelf hun huiswerk moeten maken. Het standpunt van een aantal universiteiten hebben we nu al gehoord, maar de hogescholen moeten eerst zelf eens nadenken over welke opleidingen en met welk argument ze een deel ervan in het Engels zouden willen aanbieden, om zo tot een gedragen standpunt te komen.

Natuurlijk zijn we ook voor een verdere internationalisering. Ik denk dat het belangrijk is dat ons hoger onderwijs ook internationaal aantrekkelijk blijft, maar laat ons daarin niet doorschieten, want ook ik denk dat de democratisering van ons onderwijs daar absoluut niet bij gebaat is. Niet iedereen is even sterk in het Engels, en zeker kinderen die daar van thuis uit niet in ondersteund worden, zien daardoor hun onderwijskansen gehypothekeerd worden. Dat is zeker een aandachtspunt dat moet worden meegenomen in de discussie. *(Applaus bij sp.a)*

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): U hebt met uw antwoord de bezorgdheid zeker niet weggenomen. Waarom zouden die bacheloropleidingen in godsnaam moeten gaan verengelsen? Toch niet omdat er een aantal invloedrijke lobbyisten zijn die het gemunt hebben op extra inkomsten en prestigewinst voor hun universiteit of hogeschool doordat ze op die manier meer buitenlandse studenten proberen aan te trekken? Als deze maatregel er uiteindelijk toch zou komen, dan is het louter een kwestie van tijd voor het Nederlands volstrekt marginaal wordt in het Vlaamse hoger onderwijs.

Minister, uw partij de N-VA zit al jaren mee in de Vlaamse Regering en heeft trouwens toegelaten dat de taalregeling in het hoger onderwijs eerder al werd versoepeld. Dat kan best wel tellen voor een Vlaams-nationalistische partij. Eigenlijk is dat een regelrechte schande.

Minister, vandaar mijn bijkomende vraag. Is het niet beter om de zaken om te draaien en om initiatieven te nemen die het Nederlands als volwaardige academische taal maximaal promoten en bevorderen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, wij staan uiteraard achter de afspraak in het regeerakkoord om het aandeel anderstalige bacheloropleidingen op te trekken tot 9 procent. Dat is een duidelijke vraag vanuit het veld. Maar het is belangrijk om hier even aan te stippen dat daartegenover ook altijd Nederlandstalige opleidingen staan. Geen enkele student is dus verplicht om het Engelstalige programma te volgen. Het voorontwerp van decreet vult het regeerakkoord aan. Het kiest voor verdere versoepeling. Het debat daarover in de media is open en dat is goed. Maar het toont dat er verschillende stemmen zijn.

Minister, ik hoor u graag zeggen: 'The proof of the pudding is in the eating'. Ik hoop dus dat u met definitieve uitspraken wacht tot 'the eating' hier is, in het Vlaams Parlement zelf.

Minister, als u hier het voorstel voorlegt, wilt u dan eerst nog het gesprek voeren met het onderwijsveld? En wilt u dan ook bijzondere aandacht hebben voor de adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad

van Vlaanderen (SERV), maar ook voor de resultaten van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wat wij hebben afgesproken in het regeerakkoord is een goede zaak om de eenvoudige reden dat als wij met ons hoger onderwijs internationaal op niveau willen blijven, taal daarin wel degelijk een belangrijke rol speelt. Dat is ook zo voor de uitwisseling van professoren. Men moet niet beweren dat dat met lobbyisten te maken heeft en dat op die manier naar voren brengen. De wetenschappelijke taal van het Nederlands gaat niet verloren door ons open te stellen voor de wereld en door in het hoger onderwijs in te zetten op die taal. Als bepaalde mensen daar constant op een – en nu ga ik het woord toch gebruiken – dogmatische manier mee omgaan, ondergraven zij de kansen die je hebt via het hoger onderwijs op samenwerkingen met andere universiteiten wereldwijd. Blijf gerust op uw eiland, maar maak daar alstublieft niet van dat de rest van het hoger onderwijs daaronder lijdt. *(Applaus bij de meerderheid en Groen)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega De Gucht heeft zijn kalmte niet lang kunnen bewaren. Ik zal proberen dat wel te doen.

Er zijn argumenten voor een breder anderstalig aanbod aan onze hogescholen en universiteiten. Ik denk aan de betere voorbereiding van onze studenten op een steeds mondialere arbeidsmarkt. Het kan ons hoger onderwijs en de Vlaamse arbeidsmarkt aantrekkelijker maken voor buitenlands talent. Uiteraard moet het gebruik van andere talen in Nederlandstalige opleidingen een duidelijke meerwaarde bieden en mag de democratisering van het hoger onderwijs niet in het gedrang komen.

In dit halfroond zijn sommigen bang voor een doorgeslagen verengelsing naar Nederlands voorbeeld. Het moet toch duidelijk zijn dat zoiets niet aan de orde is en dat dat nooit een optie kan zijn. Het exclusief gebruik van Engels in ons hoger onderwijs ligt vandaag nog onder de 5 procent. Laat ons dus geen problemen maken waar er geen zijn. Laat ons vooral nuchter naar de feiten kijken.

Wij zijn heel tevreden dat de verhoging van anderstalige bacheloropleidingen naar 9 procent er komt, in overeenstemming met het regeerakkoord. Minister, we vinden wel dat u een bijzonder rare manier van werken hanteert. We zijn blij met het overleg. Maar overweegt u een monitoringsysteem, eens het wordt toegelaten om verder te gaan met anderstalige opleidingen, om er toezicht op te houden dat het Nederlands op een correcte manier wordt gebruikt?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Ik sluit mij aan bij de bezorgdheid van mevrouw Goeman. Meertaligheid is een troef, daar zijn wij het helemaal mee eens, mijnheer De Gucht. Maar als de klepel te ver doorslaat, is er toch een probleem. De term 'democratisering van het hoger onderwijs' is net gevallen. We stellen vast dat die democratisering achteruitgaat. Eind jaren negentig kwam één op drie van de afgestudeerden uit een gezin met laaggeschoolde ouders. Nu is dat nog één op vijf. We gaan achteruit.

Ik las in de krant dat professor Hendrik Vos zegt dat als zijn opleiding in het Engels was geweest, hij wellicht niet had kunnen slagen. Ik pleit dus voor een evenwicht daarin. Ons hoger onderwijs moet in het Nederlands blijven. Dat is het toegankelijkst. Er mogen vakken zijn in het Engels. Wij onderschrijven de regel van één op drie, zoals het nu is. Minister, wij vragen u dus om dat zo te houden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de geschiedenis heeft haar rechten. De huidige taalregeling is eigenlijk vooral ingegeven vanuit een kwalitatieve democratisering enerzijds, en vanuit een streven om het Nederlands als wetenschapstaal te behouden anderzijds. Ik denk dat dat in Vlaanderen belangrijk is.

Minister, ik heb dan ook twee heel concrete vragen voor u. Ten eerste: gaat u inzetten op een evaluatie van het huidige aanbod, zijnde de taalbegeleidingsmaatregelen, en hun afstemming op het afnemend veld? Ten tweede: hoe zult u omgaan met die zogenaamde spookopleidingen en spookvakken? Want die leiden natuurlijk tot de percentages die er vandaag zijn. De vraag is: zitten er überhaupt studenten in die opleidingen? Laat ons dat eerst bekijken, voor we verdergaan in het mogelijk maken van nog meer anderstalige opleidingen.

Minister Ben Weyts: Dit debat en de interessante tussenkomsten tonen aan dat de discussie nog wel een tijdje zal duren, en dat die over verschillende grenzen heen gaat. Een procedure voor een finale beslissing van de Vlaamse Regering zal dus nog wel even op zich laten wachten. Ik heb gewoon mijn standpunt duidelijk gemaakt, en het was zinvol dat ook de rest van het plenum dat bij deze heeft gedaan.

Wat de vraag rond de monitoring van het huidige aanbod betreft: er is inderdaad een evaluatie gaande, in overleg met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). En zoals in het regeerakkoord staat vermeld, willen we daarbij toch ook aandacht hebben voor die zogenaamde spookopleidingen. Het is namelijk zo dat, wanneer een anderstalige opleiding wordt georganiseerd, die ook altijd een Nederlandstalig equivalent moet hebben. En in sommige gevallen bestaat er grote twijfel over dat Nederlandstalige equivalent; soms lijkt dat iets minderwaardigs, iets dat voor de show wordt aangeboden, omdat het moet. Het academisch personeel dat iets hoger wordt aangeschreven, wordt daarbij gereserveerd voor die anderstalige opleiding. Het is dan aan de anderen om die Nederlandstalige opleiding te organiseren, voor zover die daadwerkelijk wordt georganiseerd. Maar ook daarover zijn we in gesprek met VLIR en VLHORA. Zo kunnen we daar paal en perk aan stellen, mocht zich dat voordoen.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik sluit graag af met wat huiswerk voor de minister van Onderwijs. Ten eerste, wees duidelijk in uw standpunten, minister. Pleeg eerst overleg voordat u daarover communiceert, en zorg voor een evenwicht tussen anderstalige vakken en Nederlandstalige. Het Nederlands moet wat ons betreft ook een belangrijke plaats blijven behouden als onderwijstaal in ons hoger onderwijs. Daar hoeft ik u niet van te overtuigen. Dit is ook en vooral in het belang van de democratisering van ons hoger onderwijs. (*Applaus bij sp.a*)

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Volgens het Vlaams Belang moeten alle Vlamingen het recht hebben om een volledige academische opleiding in hun eigen taal te kunnen volgen. Een andere taal dan het Nederlands kan enkel wanneer dit een duidelijk aantoonbare meerwaarde biedt.

Ik betreur alleszins dat de allereerste Vlaams-nationalistische minister van Onderwijs, die zagezegd wil inzetten op het promoten van de Vlaamse identiteit, blijkbaar zelf vergeten is welke strijd er in het verleden werd gevoerd om universitair onderwijs in het Nederlands te verkrijgen in plaats van in het Frans.

Minister, ik roep u dan ook op om deze maatregel met zekerheid en definitief naar de prullenmand te verwijzen. Vlaanderen heeft nood aan kwaliteitsvol hoger onderwijs, waarbij het Nederlands niet op een stiefmoederlijke manier mag worden behandeld. Voor het Vlaams Belang is het Nederlands een volwaardige

academische onderwijstaal. En dat moet in de toekomst ook zo blijven. Ik dank u. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van de Vlaamse Regering tegen de Brusselse schoolcontracten

ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzoek aan het Grondwettelijk Hof tot vernietiging van de Brusselse ordonnantie over de schoolcontracten

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de Brusselse schoolcontracten

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, we konden in de pers lezen dat de Vlaamse Regering verzet aantekent tegen het Brussels initiatief om schoolcontracten in het leven te roepen. U bent zelfs van plan om daarvoor naar het Grondwettelijk Hof te trekken.

Ik zal de situatie even duiden. In 2017 heeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest inderdaad een ordonnantie goedgekeurd rond die schoolcontracten, die in 2019 in werking zijn getreden. De bedoeling is heel simpel: scholen krijgen extra middelen om ook na de schooluren hun infrastructuur open te stellen voor de buurt en voor verenigingen, om te proberen die infrastructuur zo goed mogelijk te laten renderen. Dat is trouwens iets wat ook in het Vlaams regeerakkoord staat.

Ondertussen zijn er negen projecten goedgekeurd, voor een bedrag van 10 miljoen euro. Maar u vindt blijkbaar dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest daarmee zijn bevoegdheden overschrijdt en bent dus van plan om naar het Grondwettelijk Hof te gaan, om de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zelfs te laten vernietigen. Ik vind dat een bijzonder spijtige aanpak. Minister, bent u niet eerst bereid tot overleg met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, om te kijken hoe de Vlaamse bezorgdheden kunnen worden weggenomen? (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u hebt inderdaad beslist om aan te sluiten bij een procedure voor het Grondwettelijk Hof om die ordonnantie over de schoolcontracten te vernietigen. Wij betreuren dat, omdat het bijzonder cynisch is. Niemand wordt daar namelijk beter van.

Via die ordonnantie kan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering investeren in projecten waarbij verenigingen, bewoners en kinderen uit kwetsbare buurten buiten de schooluren kunnen gebruikmaken van schoolinfrastructuur, zoals sportzalen, tentoonstellingsruimtes en speelplaatsen. De middelen gaan bovendien naar scholen, specifiek in buurten die een negatief imago hebben en waar er te weinig recreatieruimte ter beschikking staat van de inwoners.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kent heel veel wijken waar mensen bijzonder dicht op elkaar wonen en waar de nood aan dergelijke ruimtes bijzonder groot is.

We moeten in Brussel dus heel creatief zijn met die ruimte en elke vierkante meter benutten. En als het concept van de Brede School, waar we ondubbelzinnig achter staan, net als u en uw regering, in Vlaanderen al belangrijk is, dan is dat zeker heel belangrijk in die Brusselse wijken. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest moet dus zeer creatief omspringen met bevoegdheden als ruimtelijke ordening, stedenbouw, stadsplanning en wijkontwikkeling.

De vorige Brusselse meerderheid, met collega's van CD&V en Open Vld aan tafel, heeft dat op een doordachte manier gedaan. Uit de geselecteerde projecten, die gespreid zijn over zes Franstalige en drie Nederlandstalige scholen, blijkt ook dat er niet rechtstreeks wordt geïnvesteerd in klassen, maar dat er echt wordt gewerkt op de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van de omkaderende schoolinfrastructuur. En die investeringen, voor een jaarlijks budget van 5 miljoen euro, zijn absoluut noodzakelijk.

Minister, ook mijn vraag is, in eerste instantie: hebt u, zoals u trouwens al had aangekondigd, overleg gepleegd met uw in Brussel bevoegde collega's, om het samen over de Brusselse onderwijsnoden te hebben?

En ten tweede, hebt u de concrete projecten, die al beslist werden in het kader van die schoolcontracten, onderzocht? En hebt u bekeken of die concrete projecten effectief een bevoegdheidsoverschrijding inhouden? (*Applaus bij Groen en sp.a*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik kan eigenlijk niet meer goed volgen. De Vlaamse Regering bespaart op alles. Er is geen geld voor geestelijke gezondheidszorg, er is geen geld voor cultuursubsidies, er is geen geld voor zelfmoordpreventie en er is geen geld voor secundair onderwijs. En nu krijgt de Vlaamse Regering 10 miljoen euro – 10 miljoen! – van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, maar u weigert die. 10 miljoen euro: waarvoor? Voor de renovatie van schoolgebouwen, voor de verfraaiing van de schoolomgeving, voor de investering in veiligere fietspaden. De school het Klavertjevier in de Brusselse Noordwijk, waar heel veel Vlaamse kindjes schoollopen, wil met dat geld investeren in groen op en rond de speelplaats, in betere fietspaden, in samenwerking met de kinderboerderij in de buurt. Ze wil investeren in een coördinator, die buitenschoolse activiteiten organiseert, in samenwerking met de buurt. Maar de Vlaamse Regering zegt: 'Neen, wij willen dat geld niet, want het komt van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.' Hoe zult u dat in hemelnaam uitleggen aan de ouders van de kindjes in die school?

U zegt – ik citeer –: "Als we die middelen aanvaardden, dan is het hek van de dam." Het hek van de dam: welk hek van de dam? Bent u bang dat Brussel zal investeren in ouderenzorg, dat Brussel geld zal geven aan Vlaamse kunstenaars? Bent u bang dat Brussel nog meer zal investeren in onderwijs? Minister, ik vraag u: hoe zult u in hemelnaam uitleggen dat wij dit geld niet zouden aanvaarden om scholen met Vlaamse kinderen in Brussel veiliger, mooier en groener te maken? Ik dank u. (*Applaus bij de PVDA en Groen*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, ik heb vanzelfsprekend al samengezeten met mijn goede en voormalige collega minister Gatz. Dit is al goedgekeurd in het Brussels Parlement, snel snel, tussen de soep en de patatten, in mei van dit jaar. Het werd dus finaal goedgekeurd in de vorige regeerperiode, hoewel dat wel een duidelijke bevoegdheidsovertreding is. En dat is voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Brussels Parlement absoluut geen verrassing. Het advies van de Raad van State is zo klaar als een klontje. Het is heel duidelijk dat dit zo onwettig is als de pest. Dat stond daar heel duidelijk in vermeld. Daar kan geen

enkele discussie over zijn. Ik denk dat u het ook niet op prijs zou stellen, mocht uw buurman plots beslissen om uw gevel te gaan herschilderen, zonder u iets te vragen. Het gaat gewoon over een correcte bevoegdheidsverdeling. Het is onze plicht om ervoor te zorgen dat eenieder dat altijd respecteert, anders moeten we geen bevoegdheidsverdeling meer hebben. Iedereen doet maar wat. In uw concept: iedereen doet maar wat, institutionele Far West. *(Opmerkingen)*

Prima, als dat de consensus is van het parlement, dan biedt dat heel wat mogelijkheden voor de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement om ten aanzien van fiscaliteit en weet ik veel wat allemaal diverse initiatieven te nemen, in de institutionele Far West die u voorstelt. *(Opmerkingen)*

Het belangrijkste in dezen is dat afspraken worden gerespecteerd en dat we ervoor zorgen dat de scholen in kwestie daar niet de dupe van zijn. De contracten lopen trouwens. En het zal nog wel even duren voordat het Grondwettelijk Hof zich uitsprekt. Ik garandeer ook – want de doelstelling deel ik – dat zij ter zake geen enkel verlies zullen lijden en dat zij dus niet het slachtoffer zijn van het onbesuisd optreden tegen het advies van de Raad van State in. Dat lijkt mij het allerbelangrijkste, dat wij daarvoor garant staan, net zoals wij garant staan voor respect voor onze eigen bevoegdheden. We hebben er lang genoeg voor mogen vechten. Dus laten we ze misschien ook respecteren. *(Applaus bij de N-VA en CD&V)*

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, ik vind het in dezen bijzonder jammer dat u toch voor een procedureslag kiest en onmiddellijk voor gerechtelijke stappen gaat, terwijl het perfect mogelijk moet zijn om met uw collega's van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te kijken hoe er tegemoet kan worden gekomen aan de Vlaamse bezorgdheden. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ik weet het, maar ook in de uitvoering van die ordonnantie ... Want laat er geen twijfel over bestaan: ja, onderwijs is een gemeenschapsbevoegdheid, maar voor alles wat infrastructuur, ruimtelijke ordening en sociale cohesie betreft, zitten we op het terrein van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Voor mij zijn dit soort projecten net een perfect voorbeeld van hoe ons samenwerkingsfederalisme zou moeten werken. Want als Brussel en Vlaanderen de handen in elkaar slaan en goede afspraken maken, worden de Brusselaars daar alleen maar beter van.

U zegt nu dat de scholen die vandaag al een project hebben, dat geld niet gaan mislopen. Maar dat is natuurlijk maar een deel van het gegeven. Het gaat ook over de toekomst. Voor ons moeten dat soort projecten ook in de toekomst mogelijk blijven.

Minister, in plaats van problemen te scheppen, maak werk van oplossingen in het belang van de Brusselse kinderen. *(Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA)*

Stijn Bex (Groen): Minister, het is inderdaad jammer dat u, in plaats van naar de concrete problemen te willen gaan, zich verliest in die procedureslag. Die procedureslag is symptomatisch voor de manier waarop de Vlaamse Regering met Brussel omgaat. Er wordt systematisch voor gekozen om te onderfinancieren in de Vlaamse Brusselaars. Tegelijkertijd gaat u systematisch verhinderen dat de Brusselaars de problemen vervolgens zelf oplossen.

En dat is niet de eerste keer. Enkele jaren geleden wou de Brusselse Hoofdstedelijke Regering extra investeren in Nederlandstalige crèches. Vlaanderen heeft dat toen verhinderd. Vandaag zijn er nog altijd duizend plaatsen te kort in de Nederlandstalige kinderopvang. Laat ons daar eindelijk iets aan doen.

En inderdaad, als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de hand uitsteekt, laat ons dan samen bekijken hoe we die problemen kunnen aanpakken. De noden zijn

enorm. In Brussel weten we dat we niet alles zelf kunnen oplossen. Maar we willen graag samenwerken. Neem die uitgestoken hand aan.

Op welke manier wilt u de uitrol van de brede school in de specifieke Brusselse context dan wel stimuleren? En op welke manier bent u bereid om daarvoor in de noodzakelijke bijkomende middelen te voorzien, niet alleen voor die projecten die nu al in de pijplijn zitten, maar voor al die scholen die met enorme noden zitten? *(Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA)*

Kim De Witte (PVDA): Minister, de mensen en zeker de kinderen in die scholen hebben geen behoefte aan uw communautaire scherpslijperij. Dit zijn middelen die het onderwijs voor Vlaamse kinderen in Brussel versterken en verbeteren, die de wijkwerking verbeteren, die de gebouwen verbeteren en die het efficiënte gebruik van die gebouwen verbeteren. Ik zie dan ook geen enkele reden om daar nu communautaire spelletjes rond te gaan spelen, echt niet. In mijn concept is het niet zo dat iedereen op zijn eigen akker moet blijven; wij zijn voor een federalisme waarin gemeenschappen en gewesten samenwerken in het belang van mensen.

U zegt nu dat u ervoor gaat zorgen dat die 10 miljoen euro wel terecht zullen komen in die scholen. 'We houden het tegen, maar we steken ze wel in de scholen.' Welnu, waar gaat u die 10 miljoen euro dan halen? In Vlaanderen? Bij de mensen in Vlaanderen? Dan krijgen we opnieuw de discussie dat er geen geld is voor de Zelfmoordlijn, terwijl we wel geld geven aan Brusselse scholen, geld dat Brussel zelf wil geven. Dit is absurd. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, als er zaken in het nieuws komen, is het goed om even te gaan kijken wat er in het verleden al gezegd is. Het is heel lang stil geweest rond de bevoegdheidsverdeling met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest inzake onderwijs, maar nu zien we het probleem opnieuw opduiken. Ik heb het persbericht uit 2011 van toenmalig minister Pascal Smet even bovengehaald, een persbericht naar aanleiding van de uitgavenbegroting van dat jaar. Twee zaken wil ik daar even uit halen. Ten eerste gaf de Vlaamse Regering toen ook al aan dat ze er voorstander van was om de krachten te bundelen en samen te werken om uitdagingen in Brussel aan te pakken, maar wel met respect voor de bevoegdheidsverdeling. Ten tweede werd benadrukt dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) heel belangrijke spelers zijn op dat terrein. Dat zijn twee punten die we volgens mij kunnen blijven herhalen. Vanuit onze fractie is het heel belangrijk dat er een samenwerking beoogd wordt, maar met respect voor de bevoegdheidsverdeling.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): De N-VA-fractie is er, voor alle duidelijkheid, sterke voorstander van om de schoolinfrastructuur na de schooluren open te stellen voor activiteiten van verenigingen en buurtbewoners, maar daarover gaat het vandaag niet. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering gaat met deze schoolcontracten duidelijk haar boekje te buiten en overschrijdt de eigen bevoegdheden. Wij volgen hierin het advies van de Raad van State. Misschien had de Brusselse Hoofdstedelijke Regering na het alarmsignaal van de Raad van State zelf overleg kunnen plegen met de Vlaamse Regering, maar dat is niet gebeurd. Om een precedent te vermijden, mag de Vlaamse Regering dit dus niet aanvaarden. Zo niet, dan is het hek in de toekomst helemaal van de dam, mijnheer De Witte, en holt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de bevoegdheden uit. Dat willen we niet. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Natuurlijk begrijpen wij dat Nederlandstalige Brusselse scholen op zo'n aanbod ingaan. Als je een zak geld krijgt, 1 miljoen euro, om pakweg je sporthal open te stellen na de schooluren, zou je als Nederlandstalige school gek zijn om dat geld niet te willen aanvaarden. Dit had men echter moeten regelen met de Vlaamse Regering en niet zomaar eventjes 'en stoemelings' onder elkaar. De reactie van de Vlaamse Regering is dan ook meer dan terecht. Ze heeft ook duidelijk gezegd dat ze niet tegen het geld op zich is, maar wel tegen de bevoegdheidsoverschrijding.

Dat is trouwens niet uniek. Vorig jaar bijvoorbeeld is het Vlaams Komitee voor Brussel (VKB) voor een gelijkaardige bevoegdheidsoverschrijding naar het Grondwettelijk Hof gestapt, toen in verband met roerend erfgoed en immaterieel erfgoed. Het is duidelijk: Brussel wil zoveel als mogelijk het laken naar zich toe trekken. En dat moet Vlaanderen terecht voorkomen. Brussel had eerst moeten komen spreken met de Vlaamse Regering. Dat is niet gebeurd, en de Raad van State geeft Vlaanderen nu gelijk. Ik vind dat Brussel moet leren waaraan het zich moet houden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister Ben Weyts: Er zijn toch wel enkele elementen waarvan de vraagstellers niet op de hoogte zijn. Ten eerste probeer ik in dezen in alle bescheidenheid in heel grote voetsporen te treden, namelijk die van Pascal Smet. Hij besliste om naar het Grondwettelijk Hof te stappen tegen de schoolfinanciering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, omdat het gewest daarmee zijn bevoegdheden overtrad. Dus, de toenmalige onderwijsminister achtte het wijselijk om naar het Grondwettelijk Hof te stappen, net zoals ik doe. Ik tracht dus in die grote voetsporen te treden.

Mijnheer De Witte, wat u ongetwijfeld niet weet, is dat wij met deze Vlaamse Regering in deze regeerperiode 3 miljard euro extra gaan investeren in dit onderwijs. 3 miljard euro extra. Nu dus even suggereren dat wij geen centen over zouden hebben voor ons onderwijs, dat is nog eens echt antireclame maken voor ons onderwijs. Nog nooit was er een regering die zoveel heeft geïnvesteerd in haar onderwijs! En dat is niet dankzij u, dat is dankzij deze Vlaamse Regering. *(Applaus bij de meerderheid)*

Nog een element dat u onbekend schijnt te zijn, is het gegeven dat de Vlaamse Regering nu al niet alleen veel investeert, maar er ook voor zorgt dat die schoolinfrastructuur waarin wij investeren ook ten dienste staat van de gemeenschap, en dat we dat zelfs nog willen uitbreiden. Dus wij doen dat al!

Tot slot wil ik toch nog een heel positieve noot meegeven, op basis van de heel originele inzichten die hier worden tentoongespreid inzake staatshervorming en bevoegdheidsverdeling. Ik vat het een beetje samen: een staatshervorming, dat is niet nodig, als je een bevoegdheid wil, dan pak je die gewoon. Dan pak je die gewoon! Collega's, ik denk dat u daarmee een fundamentele bijdrage hebt geleverd, dat we misschien de patstelling op federaal niveau hebben kunnen doorbreken en dat die federale regeringsvorming nu echt wel heel nabij zal zijn. *(Applaus bij de N-VA en CD&V)*

Hannelore Goeman (sp.a): Ik ga het nog eens heel duidelijk zeggen: niemand trekt de bevoegdheidsverdeling hier in twijfel. *(Rumoer)*

Het hek is helemaal niet van de dam. Minister, ik ben in de politiek gegaan om dingen mogelijk te maken, en niet om dingen onmogelijk te maken. Hier dient zich gewoon heel concreet een kans aan voor onze Brusselse scholen. Als het gaat over sociale cohesie, als het gaat over infrastructuur, dan valt dat ook binnen de bevoegdheden van het Brusselse Gewest. Moet dat worden afgestemd? Absoluut. Daarom herhaal ik nog één keer, want je weet maar nooit, mijn oproep: ga toch

gewoon in overleg, maak goede afspraken en 'make things happen'! (*Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA*)

Stijn Bex (Groen): Minister, de bevoegdheidsverdeling wordt hier door niemand in vraag gesteld. Ik wil wat verder doorgaan op uw beeldspraak van het schilderen van het huis van de buurman. Dat is totaal niet wat hier gebeurt. Wat hier gebeurt, is dat u niet in staat bent om het onkruid te wieden voor uw voordeur en dat uw buurman zo vriendelijk is om het in uw plaats te komen doen. U zou dat moeten toejuichen in plaats van hem weg te jagen! Wij pleiten nogmaals voor overleg en wij vragen u om dat te blijven doen. En wanneer u spreekt over investeringen in het onderwijs, kom dan ook met harde cijfers inzake uw investeringen in Brussel en overtuig ons dat u het echt meent wanneer u zegt dat u ook in de Brusselse scholen wilt investeren. (*Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA*)

Kim De Witte (PVDA): Minister, dit is geen pleidooi voor een staatshervorming. Dit is een pleidooi voor gezond verstand. (*Opmerkingen*)

Gezond verstand, collega's, in een situatie waar er nood is bij kinderen, bij kinderen in het onderwijs. En ja, wij zijn tegen een absurde en veel te verregaande interpretatie, tegen scherp-slijperij wat het institutionele betreft. We hebben vier ministers van Klimaat en die bakken er alle vier niks van. We hebben vier ministers van Mobiliteit en die staan alle vier in de file. We hebben een institutionele opsplitsing inzake onderwijsbevoegdheden die maakt dat, als Brussel geld wil geven voor noden die er daadwerkelijk zijn, we dat gaan weigeren. Voor ons is dat absurd. Het is in het belang van de kinderen.

U blijft herhalen dat er zagezegd niet wordt bespaard, maar de breuk tussen wat u hier zegt en het werkveld kan niet groter zijn. Elke keer als u hier zo'n uitspraak doet, dan zien we drie of vier dagen later in de krant dat het werkveld aan de alarmbel trekt omdat er een gebrek is aan middelen, een gebrek aan werkmiddelen, een gebrek aan omkadering, een gebrek aan leerkrachten. Als u dus zegt dat er middelen genoeg zijn voor het onderwijs, dan vind ik dat toch wel echt te gek voor woorden. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Collega Bex, ik wil u feliciteren met uw eerste actuele vraag aan het spreekgestoelte. (*Applaus*)

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de analyse van het klimaatbeleid door onderzoekers van de KU Leuven

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, iedereen moest mee met de klimaat-hysterie, of het nu de media, de politiek of de wetenschap betrof. 'An inconvenient truth', het is een op wetenschappen gebaseerde waarheid een consensus.

Voor het weekend hebben we naar aanleiding van het autosalon het bericht gekregen van hoe de wagens uit de test zijn gekomen en dat bleek heel anders te zijn. Destijds heeft men de diesel gebannen en die komt er nu veel beter uit dan men had gedacht.

Na het weekend was er ook een artikel over een groep van elf KU Leuven-professoren, experts in diverse sectoren, en zij geven aan dat wat nu naar buiten komt toch niet allemaal zo goed is. Het is lang zo geweest dat wetenschappers niet te veel naar die rechtse kant moesten gaan of naar de ontkenning van het klimaat, want het was een bedreiging voor hun carrière, het was moeilijk. Stilaan gaat dat

de andere kant uit. De wetenschappers willen in groep op een andere manier naar buiten komen.

Minister Demir, gaat u dat verkocht blijven krijgen aan de bevolking? Er komt nu een andere zienswijze op heel het klimaatgebeuren. Even voor de duidelijkheid, wij zijn geen klimaatontkenners, klimaat is niet hetzelfde als milieu. Wij zijn wel voor een gedegen milieu. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het onderzoek van de KU Leuven-professoren waar u naar verwijst, is het rapport van Metaforum. Het rapport is ons ondertussen bekend. U vraagt hoe ik dat verkocht ga krijgen. Door een goed beleid te voeren, een beleid waarover we altijd hebben gecommuniceerd en dat wordt vertaald in het Vlaams klimaat- een energieplan, haalbaar en betaalbaar. Het antwoord van die elf professoren op de uitdaging van het klimaat is gestoeld op drie principes, waarin wij ons met alle coalitiepartners kunnen terugvinden.

Ten eerste is dat internationale samenwerking. Klimaat is inderdaad een globaal probleem. We moeten daar internationaal op wegen. Het tweede principe is de technologische vooruitgang. Daar investeert minister Crevits veel middelen in een onderzoek. Als we een technologie uitvinden die we in Vlaanderen kunnen gebruiken om de klimaatuitdagingen aan te gaan, dan kunnen we die ook gebruiken in het buitenland en dan komt dat de klimaatzaak ten goede. Het derde principe is een slim beleid, dat tegelijk een ambitieus klimaatbeleid is. Het is een beleid dat de kosten mee monitort.

Net voor de kerstvakantie heeft de voltallige regering die drie principes goedgekeurd en hebben vele collega's maatregelen op zich genomen.

U vraagt ook naar kernenergie. Ik lees dat de onderzoekers zeggen dat de twee kerncentrales misschien open moeten worden gehouden. Dat is een federale bevoegdheid. Ik stel dan ook voor dat alle partijen die daar aan de tafel zitten die paragraaf heel goed lezen.

Nog belangrijker is dat ik in dat onderzoek lees dat de informatie correct moet zijn. De onderzoekers verwijzen naar het belang van goede informatie. Op dat vlak wil ik kijken naar wat de overheid kan doen om correcte informatie te geven. Over de afschaffing van de premies voor elektrische wagens heb ik in sommige kranten veel verschillende standpunten gelezen. Mensen beginnen af te haken. Daarom bekijken we hoe we met de overheid daaraan tegemoet kunnen komen.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mensen beginnen inderdaad af te haken en daarover ging ook mijn vraag. U zegt: betaalbaar, maar in de krant staat: om de huizen tegen 2050 volledig in orde te krijgen, moeten bijna alle huizen voor 55.000 euro worden gerenoveerd. Wie betaalt dat allemaal? Voor de Green Deal is op het niveau van de EU berekend dat 1000 miljard euro nodig is om alles in orde te brengen. Voorzitter van de Europese Commissie-von der Leyen wil extra miljarden vragen. Waar gaat ze die miljarden vandaan halen? Wij, de belastingbetalers, zullen moeten betalen.

Minister, zult u uw bevoegdheid misschien een beetje meer naar u toetrekken? Zult u de federale overheid laten weten dat wij die kerncentrales langer willen openhouden? Zult u, hoewel u daarvoor zelf bevoegd bent, de federale overheid vragen hoe het nu zit met die CO₂-uitstoot? Elektrische wagens en waterstofwagens zijn duur. Wie zal dat betalen? Hoe zult u de mensen inlichten en sensibiliseren om hierin mee te gaan? We hoeven geen linkse dogma's na te streven. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, het klimaatdebat is complex. Het gaat om heel veel met elkaar verbonden problemen. Het gaat om een beleid dat we op lange tijd moeten volhouden. Dat zal enkel lukken indien we een breed draagvlak hebben. We zijn er allemaal mee gediend dat dit debat op een goede manier wordt gevoerd.

Mijnheer Pieters, het is waarschijnlijk goed nota's en documenten te lezen vooraleer u het woord neemt. Het rapport van de Leuvense professor waaraan u hebt gerefereerd, is veel genuanceerder dan wat in de krant heeft gestaan. Er staan veel meer zaken in. Het rapport zegt helemaal niet dat het huidige beleid op de schop moet. Integendeel, het rapport erkent het klimaatprobleem en geeft aan dat heel wat maatregelen waarover we het allemaal eens zijn, moeten worden genomen.

Er staan uitspraken in die wat controversieel zijn en waarop al van veel partijen reacties zijn gekomen. De manier waarop dit in de pers is verschenen, wordt betreurd, want dit geeft niet goed weer wat de professoren hebben verklaard. Om oplossingen te kunnen zoeken, hebben we er dan ook alle belang bij dit debat op een goede, genuanceerde manier en op basis van de juiste informatie te voeren.

De voorzitter: Mijnheer Steenwegen, wat is uw vraag?

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, ik heb geen vraag. Ik wil er enkel op aandringen dat het debat op een goede manier wordt gevoerd.

De voorzitter: Dames en heren, we zijn niet goed bezig. Bijna iedereen heeft hier de spreektijd overschreden.

De heer Tobback heeft het woord. Hij zal dat voortreffelijk binnen de termijn van een minuut doen.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, in de kranten stond met betrekking tot dit rapport de boodschap dat we beter het vliegtuig dan de trein kunnen nemen omdat dit voor het klimaat toch hetzelfde is. Ik dacht dat die wetenschappers uit hun ivoren toren waren gekomen om hun hoofd in een ivoren gat in de grond te steken. Eigenlijk staat er echt in dat de prijssignalen ten gevolge van het Europees emissiehandelssysteem en andere manieren verkeerd zijn. Goed gedrag, zoals het isoleren van de woning of het zich verplaatsen met milieuvriendelijk vervoer, wordt te weinig gestimuleerd en het ander gedrag wordt te veel gestimuleerd. Hierdoor is het inderdaad voor heel wat gezinnen te duur om te doen waar zowel het klimaat als zijzelf beter van zouden worden, namelijk hun woning isoleren of met een uitstootvrije wagen rijden.

Minister, mijn vraag is vrij simpel en concreet. Zeker als het om woningen gaat, is er een links dogma. Ik sta erop dat comfortabel wonen en renovaties voor mensen betaalbaar moeten zijn. Dit komt niet vanzelf. We hebben met sp.a een voorstel gedaan om de financiering betaalbaar te maken. Bent u nog altijd bereid dat voorstel in de praktijk om te zetten? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Pieters, ik vraag me echt af of u dat rapport hebt gelezen. U hebt misschien de titel of de inleiding van dichtbij gezien. Ik weet het niet, want wat u hier komt vertellen, heeft niets met dat rapport te maken. Dat rapport stelt helemaal niet in vraag dat er een ambitieus klimaatbeleid moet zijn, wat uw partij hier iedere week opnieuw in vraag stelt. Dat heeft er niets mee te maken.

Wat het rapport wel aantoont, is dat er een totale absurditeit zit in het systeem van de emissiehandel. We hebben het er hier al verschillende keren over gehad. Als mensen de bewuste keuze maken om de trein in plaats van het vliegtuig te nemen, leidt dat er in het emissiehandelssysteem toe dat op een andere plaats een steenkoolfabriek meer wordt opengedaan. Uit het rapport blijkt dat dit de absurditeit is waar het emissiehandelssysteem toe leidt.

Minister, ik heb twee vragen voor u. Ten eerste, trek u alstublieft niets aan van de onzin van het Vlaams Belang als het over klimaat gaat. Ten tweede, trek de onzin van het emissiehandelssysteem eindelijk eens in vraag. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Een aantal conclusies van de professoren leggen klemtonen die wij als N-VA al jaren leggen: focussen op kostenefficiëntie in de maatregelen; de rol van innovatie van technologie, ook met impact over de grenzen; technologieneutraliteit als het gaat over klimaatvriendelijke energiebronnen met daarbij mogelijk ook nog een rol voor kernenergie in een overgangsfase en meer circulaire economie. Het zijn dingen die wij al jaren beklemtonen en die nu ook in het rapport terugkomen.

Andermaal blijkt – en dat zegt collega Steenwegen natuurlijk zeer goed – hoe complex het probleem is. We horen ook dat iedereen het rapport van de professoren op zijn eigen manier leest en interpreteert. Maatregelen die gisteren efficiënt bleken te zijn, zijn dat morgen ineens niet meer. Dat maakt het natuurlijk voor ons politici extra moeilijk want iedereen weet dat wij als politici, als wij iets zeggen, absoluut wetenschappelijk zeker willen zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Pieters, er is inderdaad een rapport van Metaforum van de KUL verschenen. Ik raad u aan, zoals meerdere collega's u hebben gesuggereerd, om het rapport zelf eens te lezen. Er staat heel wat nuttige informatie in over hoe we een internationaal gedragen en een kosteneffectief klimaatbeleid kunnen uitwerken, hoe we een energiebeleid kunnen uitwerken dat zorgt voor betaalbare, zekere en duurzame energie voor elke Vlaming. Dat is de focus van dat rapport. Het stelt helemaal niet de doelstelling voor energie en klimaat in vraag, integendeel, het gaat over op welke manier we de doelstelling gaan bereiken. Ik hoop dat u na het lezen van het rapport, het licht hebt gezien, liefst op basis van hernieuwbare energie, en dat we dan samen kunnen werken aan een beter klimaat- en energiebeleid.

Minister, er zitten heel wat suggesties in, onder andere over het ETS-systeem, over het renoveren van woningen, over propere wagens. Wat bijvoorbeeld ook wordt gesuggereerd, is om te produceren buiten onze landsgrenzen om de energiedoelstelling te behalen. Minister, hebt u plannen om bijvoorbeeld elders, waar meer wind of meer zon is, hernieuwbare energie te gaan produceren?

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik dank u voor de vele tussenkomsten. Ik wil nogmaals benadrukken dat deze Vlaamse Regering de doelstelling van de broeikasreductie van 35 procent blijft hanteren. Ook daarover heb ik heel wat verkeerde berichtgeving in de kranten gelezen. De regering zou die doelstelling bijstellen naar beneden. Bij deze wil ik dat corrigeren. We hebben daarover heel duidelijk gecommuniceerd. De maatregelen die vandaag in het plan zitten, zijn goed voor 32,7 procent. Maar het blijft de ambitie om binnen 10 jaar een broeikasvermindering van min 35 procent te bereiken.

Waarom doen we dat? Ik wil dat nog eens benadrukken, collega Pieters. We doen dat omdat we het belangrijk vinden om te investeren in onze leefomgeving, voor

ons allemaal maar ook voor onze kinderen en onze kleinkinderen. Tegelijk zeggen we dat het betaalbaar en haalbaar moet zijn. Ik denk dat we er in het plan rekening mee hebben gehouden.

Ik zit geregeld samen met de federale collega's, ook met de collega's van de deelstaten. We hebben het nationaal plan ook kunnen goedgekeurd krijgen. Het gaat nu naar de Europese Commissie.

We weten dat we een heel oud patrimonium hebben. We zijn overeengekomen dat de overheidsgebouwen verplicht worden gerenoveerd, ook de tertiaire sector. We hebben er ook bewust voor gekozen om burgers te stimuleren, het niet verplicht te maken. We voorzien de renteloze lening tot 30.000 euro, naast de premies die vandaag al bestaan. Samen met collega Diependaele zullen we onderzoeken hoe we die gerichter kunnen inzetten.

De premie voor elektrische wagens hebben we inderdaad niet verlengd. Ik denk dat dat een goede keuze was. Waarom was het een goede keuze? We hebben ervoor gekozen om te investeren in laadinfrastructuur. Als je mensen vraagt waarom men twijfelt om een elektrische wagen te kopen, dan is de meest voorkomende vraag waar men moet opladen.

Daarom de keuze om te investeren in randvoorwaarden zodat we de mensen kunnen stimuleren om over te gaan naar propere wagens, onder andere elektrische wagens. Circulaire economie is ook zeer belangrijk voor Vlaanderen. Wij hopen dat we daar een hub in kunnen worden binnen heel Europa. Ik heb gevraagd om zeer binnenkort samen te zitten met de collega's op Europees niveau om te kijken wat daar vanuit de Green Deal naar voren kan komen. Ze hebben onze administratie daarvoor gecontacteerd. Ik zet mij daar volle bak voor in. Over ETS en de aanbeveling van de proffen wil ik zeer graag in overleg gaan met mijn collega-minister Crevits.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u zou inderdaad in overleg kunnen gaan met die professoren. Het zou u mooi staan, want het is toch onduidelijkheid troef voor de mensen. De mensen zijn niet dom. Ze weten dat ze ervoor zullen moeten betalen. Ze weten niet wat ze moeten kiezen. Ze krijgen voorgeschoteld wat ze moeten doen, maar er zijn genoeg gezinnen die dat niet betaald krijgen. De onduidelijkheid is troef. Ik zou er toch wel werk van maken om iedereen mee te krijgen. U en de collega's hebben het zelf gezegd: draagvlak. Maar voor een draagvlak moet je je ook inzetten. Dat moet je ook waarmaken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Pieters, mag ik u feliciteren met uw eerste actuele vraag aan het spreekgestoelte. *(Opmerkingen van Leo Pieters)*

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het beroepsgeheim van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en hun positie binnen de integrale jeugdhulp

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, mijn vraag komt er naar aanleiding van een mensonterend geval van kindermishandeling dat afgelopen weekend in de krant stond. Het gaat over twee heel jonge kinderen die thuis vreselijke feiten hebben meegemaakt en die gemeld zijn aan het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) van hun school. Pas tien jaar later is hier een rechtszaak van gekomen omdat er heel wat is misgegaan.

De procureur des Konings, Ine Van Wymersch, heeft daarover in de krant gezegd: "Deze twee kinderen hebben de letsels, opgelopen door zweepslagen, meermaals aan volwassenen laten zien. Ze hebben bij de CLB's l etterlijk gezegd dat papa sloeg met een zweep. Dat papa drugs gebruikte en de spuiten op de badkamer lagen. Men wist dat die kinderen soms in de kelder moesten slapen. En t och werd dit nooit gemeld aan het gerecht. De vertrouwensband met de betrokkenen en het beroepsgeheim werden boven de bescherming van de kinderen geplaatst. Wat moeten deze kinderen nu denken? Welk vertrouwen in volwassenen moeten zij nog hebben?"

Minister, meer algemeen is nu de vraag: wat is nu de correcte handelswijze van CLB's, die een heel belangrijke vorm zijn van de brede instap in het integrale jeugdhulp­landschap, wanneer zij op de hoogte zijn van feiten thuis, wanneer zij die melden aan een vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK), dat vertrouwenscentrum kindermishandeling een analyse maakt van de feiten en dat klasseert zonder gevolg? Dan kom je uit bij de vraag die ik vandaag aan u wil stellen, minister: wat moet een CLB dan doen? In het geval waar ik het over had, is er niets gebeurd. Zou in het algemeen een CLB niet de correcte stap hebben gezet wanneer het zich beroept op artikel 458bis van het Strafwetboek, waarin men zijn beroepsgeheim kan delen en in zo'n geval rechtstreeks aangifte kan doen bij de politie?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, u hebt in uw vraag meteen al het antwoord gegeven. Wanneer een CLB met een verontrustende situatie te maken krijgt, dan heeft het verschillende mogelijkheden. Het kan een beroep doen op de vertrouwenscentra kindermishandeling en op het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ). Op alle mogelijke momenten en op alle mogelijke manieren heeft het alleszins de verantwoordelijkheid om signalen op te volgen en daar ook naar te handelen. Het kan zich inderdaad desgevallend niet verschuilen achter het beroepsgeheim. Wanneer men tot de vaststelling komt dat er situaties zijn waarbij men zegt dat men dit moet melden aan de politie, dat dit moet worden gemeld aan het parket, dan kan het beroepsgeheim daar niet voor in de weg staan. Het belang van het kind staat te allen tijde voorop.

Zoals u zelf hebt aangegeven, laat artikel 458bis van het Strafwetboek uitdrukkelijk de mogelijkheid aan het CLB om desgevallend naar de politie of het parket te stappen. Dan is het aan het parket om op een juiste manier te handelen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dan is uiteraard mijn vraag waarom dit niet gebeurd is. En vooral veel structureler: wanneer een VK een analyse maakt van feiten en daar niet naar handelt, maar het CLB wel heel goed weet dat er thuis iets gebeurt dat echt niet pluis is, leren we daar dan ook uit? Gaan we op een systematische manier analyseren waarom het VK zo'n analyse heeft gemaakt en waarom het CLB niet verder is opgetreden?

Minister, ik heb nog een vraag over de Family Justice Centers die een maand nadat ze de analyse maken over huishoudelijk geweld nog eens opnieuw naar zo'n gezin gaan om te kijken of hun analyse echt wel klopt met de feiten. Kan dat?

Dringt zich hier geen taakverdeling op tussen de CLB's die geprangd zitten tussen enerzijds Onderwijs waar ze deel van uitmaken en anderzijds integrale jeugdhulp waar ze de grote instap voor zijn? Zou het niet verstandiger zijn om de taken omtrent zorg en welzijn onder Welzijn te brengen en de taken omtrent pedagogische begeleiding onder Onderwijs te laten ressorteren?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, dit was inderdaad een vreselijk geval en de heer Parys heeft gelijk dat hij het ook zo beschrijft.

Een CLB heeft inderdaad de macht, het recht en de plicht om die melding te maken en het CLB moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Zonder specifiek op deze case te willen ingaan, is mijn vraag of de verslaggeving daar correct is geweest. CLB's zijn doordrenkt van hun verantwoordelijkheid. Zij delen dossiers al jaren digitaal onderling en maken ook heel vaak melding van problematische cases.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dit gebeurt niet alleen bij het CLB, maar we hebben ook al gezien bij andere welzijnsactoren dat ze vaak nog altijd hetzelfde argument gebruiken om klachten niet te melden, namelijk de vertrouwensband en het beroepsgeheim. Ik vind dat we de zorgverstrekkers absoluut beter moeten informeren over wat een beroepsgeheim juist inhoudt. Dat is nog onvoldoende bekend bij sommige hulpverleners. Wanneer de psychische en fysieke integriteit bedreigd is bij kinderen, heeft men een meldingsplicht. Wanneer men kinderen zweepslagen geeft, dan is het zeer duidelijk dat dit een probleem is dat gemeld moet worden, ongeacht de vertrouwensband of het beroepsgeheim. Sorry, maar dit is een zeer duidelijk geval dat gemeld moet worden. *(Applaus bij de Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Minister, er zijn twee artikelen uit de strafwet die gelijk gelezen moeten worden. Enerzijds is er het artikel waar de heer Parys naar verwijst en waarbij het doorbreken van het beroepsgeheim mag en de situaties waarin dat kan. Anderzijds moet het samen gelezen worden met artikel 422bis van de strafwet, waarin staat dat men ook de plicht heeft om, in gevallen waarin iemand groot gevaar loopt – en bij uitstek bij kinderen – melding te maken van dat gevaar. Ik heb de indruk, minister, dat hulpverleners te weinig weten wat ze mogen doen en wanneer ze hun beroepsgeheim mogen doorbreken, maar ook wat ze moeten doen. Wat zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat elke hulpverlener in Vlaanderen – brede instap en daarbuiten – exact weet wat hij mag doen, wanneer hij die afweging mag maken, wat hij moet doen en wanneer het gevaar waarin een kind zich bevindt altijd primeert boven het beroepsgeheim?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het beroepsgeheim is ondergeschikt aan de integriteit van leerlingen en kinderen. Meer nog, met de nieuwe federale wetgeving is ook het casusoverleg mogelijk gemaakt.

Ik denk persoonlijk – en velen met mij – dat de grote meerwaarde van de CLB's net is dat ze op het kruispunt staan van Welzijn en Onderwijs en dat ze een van de belangrijkste toegangspoorten zijn tot integrale jeugdhulp, net omdat ze heel dicht bij de dagdagelijkse context van leerlingen staan, namelijk het schoollopen. Het is heel belangrijk dat we onder ogen zien dat dit een heel belangrijke sterkte is van het CLB. Ik roep u op om dit samen met uw collega van Onderwijs te bekijken vanuit het standpunt van de leerling, want dat is toch het belangrijkste.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik kan alleen nog maar eens herhalen dat de veiligheid van het kind voorop staat en dat het beroepsgeheim op dat vlak nooit in de weg kan staan. Wat het concrete geval betreft, vallen de CLB's niet onder mijn bevoegdheid. Dan moet u desgevallend vragen aan mijn collega van Onderwijs, minister Weyts, wat daar precies gebeurd is en wat daar precies aan de gang is. Daar ga ik niet over uitweiden. Ik deel wel de bekommernis, en ik zal dat onder andere ook met de vertrouwenscentra kindermishandeling opnemen. Ik heb gisteren in de commissievergadering gezegd dat we in overleg gaan om te kijken hoe we de volgende jaren verder op de ingeslagen weg kunnen voortgaan. Ik zal dit ook onder de aandacht brengen. Ik deel de bekommernis van een aantal collega's hier dat volgens mij een aantal hulpverleners niet weten wat hun

rechten maar ook niet wat hun plichten zijn, en dat het dus ook aan de instellingen is om dat op een goede manier diets te maken.

Wat het overleg met het onderwijs betreft, staat dat ook in het regeerakkoord. We zullen over de welzijnstaken de komende periode, ook samen met mijn collega van Onderwijs, in dialoog gaan, want de CLB's zitten natuurlijk op het breukvlak tussen Onderwijs aan de ene kant en Welzijn aan de andere kant. Maar laat het duidelijk zijn dat één ding voorop staat: het welzijn van de kinderen.

Lorin Parys (N-VA): Het feit dat het CLB op die breuklijn zit tussen Onderwijs en Welzijn mag uiteraard nooit voor slachtoffers zorgen. Als je een aantal vrije opinies bekijkt die bijvoorbeeld op het sociale net verschenen zijn, zie je dat een aantal CLB-medewerkers aanklaagt dat zij veel te weinig betrokken zijn bij dat beleidsdomein Welzijn. Over 1Gezin1Plan, een heel belangrijk initiatief in het beleidsdomein Welzijn, zeggen ze dat ze er pas aan te pas komen als het al beslist is, hoewel zij daar een essentieel onderdeel van zijn. Ik denk dat dat echt beter moet.

Als het gaat over het VK, minister, hoop ik echt – en dat valt onder uw bevoegdheid – dat we, wat die vertrouwenscentra kindermishandeling betreft, systematisch gaan leren wanneer er een verkeerde analyse gemaakt wordt, waarom dit gebeurd is. Ik hoop dat we daar een systeem voor opzetten zodat we dit niet telkens moeten meemaken, maar dat we er wel op kunnen anticiperen door te leren uit de fouten die we gemaakt hebben.

Ten laatste, minister, hoop ik ook dat u snel werk maakt van de integratie van de vertrouwenscentra kindermishandeling en ondersteuningscentra jeugdzorg in één entiteit, zodat er ook een eenheid van aansturing is, en iedereen die met mishandeling te maken heeft, dezelfde opvolging krijgt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos Lantmeeters aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invloed van de verkeersfiscaliteit op de brandstofkeuze bij de aanschaf van personenwagens

ACTUELE VRAAG van Vincent Van Peteghem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de autofiscaliteit en de milieu- en klimaatimpact van wagens

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, we hebben hier daarnet een debat gehad met minister Demir en dat ging ongeveer over hetzelfde, maar dan op het vlak van klimaat. Ik heb de vraag aan u meer toegespitst op het vlak van de autofiscaliteit. Naar aanleiding van het Autosalon zijn er heel wat studies en artikels verschenen in diverse kranten, waardoor de burger niet meer weet wat hij zich moet aanschaffen als hij zich een auto wil aanschaffen. Kijkt hij naar het milieu, dan was de diesel destijds de grote boosdoener. Dat blijkt nu door de nieuwe technologie gewijzigd te zijn. Men dacht een tijdje lang aan compressed natural gas (cng), nu denkt men dat nog altijd, maar sommigen zeggen dat cng wat minder goed is, en anderen zeggen dat het wat beter is, enzovoort.

Maar de burger kijkt misschien wat minder naar het klimaat en wat meer naar zijn eigen portemonnee als hij een auto koopt. We lezen dan dat de Vlaamse Automobilistenbond (VAB) aanraadt om een diesel te kopen als men meer dan 30.000 kilometer rijdt. Maar er zijn ook onheilsprofeten – die komen er natuurlijk altijd – die zeggen dat als men een elektrische wagen koopt, dat later duurder zal

worden en men er meer belastingen op zal gaan heffen. Er zijn er ook die zeggen dat men naar de CO₂-uitstoot moet kijken, want dat zal ook nog eens berekend worden. De burger weet dan op dit ogenblik niet meer wat hij moet kopen en heeft dus schrik. De Vlaamse Regering heeft in het verleden al diverse initiatieven genomen om aan die vergroening te werken via de inschrijvingstaks enzovoort.

Minister, hoe kunt u de burger tegemoet komen en hem zekerheid geven in deze tijden om een voertuig te kopen, waardoor hij de zekerheid heeft dat de Vlaamse Regering hem daarna niet meer in zijn zakken komt zitten?

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): We weten allemaal dat ons wagenpark duurzamer en groener moet worden, en we hebben met de Vlaamse Regering en het Vlaams regeerakkoord die ambitie ook heel duidelijk vastgelegd. Een van de parameters, die wij als overheid daarin hebben, is natuurlijk de belasting. De verkeersbelastingen zijn voor ons een parameter om dat te stimuleren, om die vergroening ook mogelijk te maken.

Ook voor de consument is die fiscale parameter natuurlijk belangrijk bij de aanschaf van zijn wagen. Hij moet op dat ogenblik, zoals mijn voorganger ook al gezegd heeft, duidelijkheid en zekerheid krijgen. We moeten eerlijk zijn dat daarover de laatste dagen wel wat mist gespuid is. Als we naar de studie van de VRT kijken, dan werd daarin gekeken naar de totale levensduur van de wagen en de volledige levenscyclus. De auto's op cng, die we vandaag nog ondersteunen, komen daar eigenlijk niet zo goed uit op het vlak van klimaat en luchtkwaliteit. Sommige experts vertelden ook dat de elektriciteit in de toekomst waarschijnlijk meer belast zou moeten worden, want als iedereen met een elektrische wagen zal rijden, zullen wij als overheid minder inkomsten hebben.

Ik denk dan ook dat het belangrijk zal zijn dat er duidelijkheid komt, want ik ben ervan overtuigd dat de Vlaming uiteraard naar zijn portemonnee kijkt, maar ook op zoek is naar energiezuinige alternatieven. We moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat er op dat ogenblik een fiscaal kader is dat duidelijk en zeker is.

Welke initiatieven zult u nemen om die autofiscaliteit opnieuw te herijken?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u collega's voor beide vragen.

We hebben in het regeerakkoord inderdaad een hervorming van de verkeersfiscaliteit voorzien en daar zijn twee grote redenen voor. De eerste is de belangrijkste. Laat het zeer duidelijk zijn dat wij met de Vlaamse Regering ervoor gekozen hebben om de belastingen niet te verhogen en net daarom is een hervorming van die fiscaliteit nodig. U moet weten dat er sinds dieselgate door de Europese Unie (EU) een nieuw meetsysteem voor wagens werd ingevoerd. Vroeger was dat het NEDC-systeem (New European Driving Cycle), en dat schakelt over enkele maanden volledig over op het WLTP-systeem (world harmonized light-duty vehicles test procedure). Nu blijkt dat dat WLTP-systeem ongeveer 20 tot 30 procent hogere metingen geeft voor broeikasgassen dan het NEDC-systeem. Mochten wij nu niets doen aan die verkeersfiscaliteit, dan zouden die nieuwe waarden van het WLTP-systeem worden opgenomen in de formule die we vandaag gebruiken voor het berekenen van de verkeersfiscaliteit. Dat betekent 'd'office' dat als we niets doen we een belastingverhoging krijgen en wij kiezen er heel uitdrukkelijk voor om dat niet te doen. Wij gaan geen belastingverhoging doen wat de verkeersfiscaliteit betreft. Laat dat zeer duidelijk zijn. Dat is de eerste reden waarom die hervorming

heel nodig is. Nog eens, net als we niets doen, komt er een verhoging. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat die hervorming nodig is.

Een tweede punt is natuurlijk dat de wereld niet stilstaat, innovatie en ontwikkeling al zeker niet, en we moeten daarmee mee. Dat zijn de voorbeelden die u hebt aangehaald. Er zijn nieuwe studies, er zijn nieuwe technologieën die ontwikkeld worden, en dan moeten wij natuurlijk zorgen dat ons systeem flexibel genoeg is om telkens aan de mensen de mogelijkheid te geven om een milieubewuste keuze te maken. Ik kan naar mezelf kijken. Ik heb een paar jaar geleden voor een cng-wagen gekozen, toen in de overtuiging dat ik wel degelijk een milieuvriendelijke maatregel nam, maar dat blijkt nu niet helemaal het geval te zijn, alhoewel er ook in die studies nuances moeten worden aangebracht of dit wel zo is. Men verwijst onder andere naar Amerikaanse studies over het lekken van methaan, maar of dat in Europa helemaal hetzelfde is, is niet helemaal duidelijk.

We zullen de volgende maanden al die studies, die wetenschappelijke input, gebruiken voor de hervorming die nodig is om geen belastingverhoging door te voeren, maar we zetten daarin enkele principes voorop. Ik zal met u een paar van die principes overlopen.

Het eerste principe is dat we goed moeten kijken welke elementen, welke parameters, we meenemen. Vandaag is het zo dat we twee parameters, die we zeker zullen behouden, heel veel aandacht geven. Dat is eerst en vooral het klimaat met de CO₂-uitstoot of de broeikasgasuitstoot. Dat is een belangrijke factor in die formule voor het berekenen van zowel de belasting op de inverkeersstelling (BIV) als de jaarlijkse verkeersbelasting. Een tweede parameter is de leefbaarheid, het fijn stof. Ook dat nemen we mee in de formule om te kijken of een wagen al dan niet milieuvriendelijk is. Die principes bestaan vandaag al, we gaan ze ook behouden, maar we gaan ook kijken of daar nog nieuwe aan moeten worden toegevoegd of niet, maar die twee blijven in elk geval behouden. Zo wordt bijvoorbeeld de NO_x-uitstoot (stikstofoxide) ook nog meegerekend.

Het tweede principe is dat we duidelijkheid geven aan de consument. Jullie vragen daar zeer terecht om. Als iemand een wagen koopt, moet hij weten waar hij aan toe is. Een van de principes die we voor die hervorming nu al vooropstellen, is dat wie vandaag in het nieuwe systeem een wagen koopt, moet weten wat hij de komende jaren gaat betalen. De BIV betaal je maar één keer, bij de aankoop. Maar voor de jaarlijkse verkeersbelasting zal de jaren nadien het oude systeem blijven gelden, ook al gebeuren er bijstellingen. Dus wie onder het nieuwe systeem een nieuwe wagen koopt, zal de komende jaren weten waar hij aan toe is.

Over cng hebben wij altijd duidelijkheid verschaft aan de consument. We hebben altijd zeer duidelijk gezegd dat de maatregel om aan cng een vrijstelling te geven voor de BIV en de verkeersbelasting, afloopt eind 2020. We zullen de komende maanden bekijken of we dat al dan niet verlengen. Daar is nog geen uitspraak over gedaan. Ik weet dat er ondertussen communicatie loopt als zouden we dat met zekerheid doen. Dat is niet het geval. We moeten daar nog uitsluitel over geven. Jullie geven aan dat daarover heel veel verwarring bestaat. We doen er goed aan om de tijd te nemen om al die wetenschappelijke studies naast elkaar te leggen en om zeer goed af te wegen welke keuzes we maken.

Het laatste punt betreft de elektrische wagens. Ik weet niet vanwaar het komt, maar er wordt gezegd dat uit goede bron is vernomen dat er een belasting op elektrische wagens zou komen. Ik heb dat nog nergens op tafel zien liggen. Dat is nog nergens gezegd geweest. Niet toen voor het regeerakkoord de hervorming van de verkeersfiscaliteit werd besproken, en ook sindsdien heb ik, in alle eerlijkheid, bij geen enkel overleg iets gehoord over een dergelijke belasting. Wie vindt dat hij daarover iets moet communiceren, doet dat op zijn eigen conto. Ik heb dat nog nergens gehoord.

De verwarring voor de consument is inderdaad geen goede zaak. Volgens dat tweede principe doen we er goed aan om bij de aankoop duidelijkheid te verschaffen. Het is sowieso een goede raad voor iedereen om zich goed te informeren. De technologieën evolueren voortdurend, en er zijn er ook steeds meer op de markt. Het is belangrijk dat de consument zicht krijgt op zijn eigen mobiliteitsbehoeften, en zich op basis daarvan laat informeren over de vraag welke aandrijving hij het beste kiest.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, het is af en toe niet gemakkelijk! Mijn aanvankelijke vraag om uitleg, en dus niet een actuele vraag, was gebaseerd op de onzekerheid. Ik ben heel blij dat u op dit ogenblik alle onzekerheden hebt weggenomen. Ik ben blij dat u niet alleen rekening houdt met het klimaat maar ook met het milieu. Dat is zeer belangrijk in die berekening. Maar u houdt vooral ook rekening met de financiële kant van de zaak. Het grote probleem was de onduidelijkheid. Ik ben heel blij dat u die onduidelijkheid wegneemt. U formuleert vandaag zeer stellig dat wie vandaag een auto koopt perfect weet wat hij in de toekomst zal betalen – behalve dan natuurlijk de verbruikskosten. Over de fiscaliteit wordt duidelijkheid verschaft. Ik kan alleen maar zeggen dat ik heel tevreden ben met het antwoord dat ik van u heb gekregen.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister, ook ik ben dankbaar voor uw antwoord. U hebt wat duidelijkheid gebracht. Ik ben het ook eens met de uitgangspunten die u naar voren hebt geschoven, namelijk het feit dat de vervuiler betaalt en dat de meer vervuilende wagen meer zal betalen dan de minder vervuilende wagen. Ik ben het ook eens met het feit dat die hervorming budgetneutraal zal worden doorgevoerd.

Ik heb twee kleine vragen daarover.

U hebt gezegd dat u de beslissing over cng de komende periode zult nemen. We nemen daar het best zo snel mogelijk een beslissing over wat we daarmee gaan doen. U hebt in het weekend daarover gecommuniceerd dat er een wijziging zou kunnen gebeuren. We weten allemaal dat het tijdelijk is tot het einde van het jaar. Iemand die vandaag beslist om zo'n wagen te kopen, verdient duidelijkheid en zekerheid.

Ten tweede, de studie van de VRT gaf een beeld van de volledige levenscyclus van de wagen. De vraag is of dat het nieuwe uitgangspunt zal zijn bij de beslissing of een bepaalde wagen milieuvriendelijk is of milieuvriendelijk, en of hij goed is voor het klimaat of niet.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, de reden waarom we die discussie voeren, is omdat we natuurlijk een hoop maatregelen nemen om te proberen een keuze te maken tussen de meer en de minder milieu- en klimaatvriendelijke opties. Collega's, de meest milieu- en klimaatvriendelijke optie is nog altijd het gezamenlijk vervoer, al dan niet elektrisch: bus, trein of tram. Maar daar zijn er jammer genoeg nog veel te weinig van, en deze Vlaamse Regering heeft daar ook geen grote plannen voor.

De tweede optie op dit ogenblik is naar alle waarschijnlijk de elektrische wagen. Maar dat is voor de grote meerderheid van de bevolking nog een stuk te duur, hoe groot het potentieel ook moge zijn in de toekomst.

En dus proberen we voor de rest te puzzelen met allerlei fiscale formules, die keer op keer achterhaald worden door de actualiteit en door de technologie die ons voorbijsnelt. Mijn vraag is heel simpel: gaat u die cng-wagen nu wegdoen, al dan niet afhankelijk van het fiscaal systeem?

Mijn echte vraag is: zou het niet veel beter zijn om een coherent beleid te voeren, waarbij men voornamelijk de alternatieven voor de auto veel meer dan vandaag promoot en stimuleert, in plaats van keer op keer achter de feiten en de technologie aan te hollen? Want die zal nog heel dikwijls evolueren. Dat gaat u niet kunnen volhouden. Ik denk dat je dit niet meer fiscaal kunt oplossen; dit moet worden opgelost met beleid en gezamenlijke oplossingen. Maak dat die elektrische bus rijdt, en dan zullen er misschien wel een paar mensen minder de wagen nemen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, we zitten inderdaad met een klimaatprobleem van hier tot in Australië. Je moet maar eens aan de Aussies vragen wat dat betekent. Het wordt de mensen daar letterlijk te heet onder de voeten.

Ten tweede is er inderdaad de verwarring. De dieselwagen werd gisteren en eergisteren verketterd, en vandaag bejubeld. Mensen haken daarop af, en dat dient de zaak helemaal niet. Uit studies blijkt ook dat elektrische voertuigen nog altijd de betere keuze zijn.

Wat die autofiscaliteit betreft: we hebben daar lange passussen over vastgelegd in het regeerakkoord. Ik denk dat de timing daar belangrijk is. Het is goed dat u vasthoudt aan dat principe van vergroening, dat is evident. Maar het is minstens even belangrijk dat het mensen niet meer geld gaat kosten, net om het draagvlak te behouden. Het is belangrijk dat u heel snel duidelijkheid verschaft over de timing, om de verwarring de wereld uit te helpen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik sluit mij aan bij de collega's, en ook bij collega Tobback. Het is inderdaad een breder probleem. De vraag is welke oplossing we naar voren schuiven. Je hebt voor een stuk inderdaad het collectief vervoer. Maar anderzijds, en we hebben daar in de vorige legislatuur ook stevig over gediscussieerd: welke fiscaliteit hanteert een overheid om te sturen? Want dat zou het moeten zijn: dat moet voor een stuk sturend werken, in de richting van de oplossingen die goed zijn voor klimaat en milieu.

In die zin begrijp ik de vragen wel. Ik vond het zelf ook een behoorlijk verwarrend weekend. Ik kan mij voorstellen dat mensen die voor de aankoop van een wagen staan, niet goed meer weten wat ze moeten doen. Maar ik denk wel dat 2020 toch de einddatum is voor één type van brandstof, een type dat we allebei goed kennen trouwens. Hetgeen afgelopen weekend gebeurd is, moeten we aangrijpen om met de commissie en het parlement, en uiteraard in overleg met u, de oefening te maken, om te kijken hoe we die toekomstige fiscaliteit in elkaar gaan steken.

Het is natuurlijk wel zo dat de fiscaliteit die wij ontwikkelen vaak wat achterloopt op de nieuwe technologieën zoals ze zich ontwikkelen. Bij deze doe ik een oproep om naar een breed en goed debat te gaan, om die fiscaliteit op een goede manier terug in elkaar te steken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Onduidelijkheid is hier toch wel aan de orde. U zegt dat we gaan kijken naar wat de wetenschap zegt en hoe zij dat quoteert. Maar iedereen stelt zich daar toch wat vragen bij. Voor elk feit komt weer een tegenstander naar voren die dan weer iets anders bewijst.

Als we afrekenen op uitstoot, wat doet u dan met de bewering als zouden ook de remmen en de banden bijdragen tot de uitstoot van fijnstof? Waar eindigt dat?

Het is zoals collega Tobback zegt: de technologie haalt ons in. Als u zegt dat er geen belastingvermeerdering komt, hoe komt het dan dat de factuur voor de elektriciteit constant stijgt? Dat is ook een vorm van belasting die niet als dusdanig wordt gecatalogeerd.

Minister Matthias Diependaele: Eerst en vooral ben ik het eens met de mensen die vragen naar zekerheid. Maar de tegenhanger daarvan is natuurlijk dat we er ook voor moeten zorgen dat we alles goed doorgronden en met een degelijk plan komen.

Ten tweede, collega's van Groen en sp.a, begrijp ik natuurlijk dat er alternatieven moeten zijn. Absoluut. Maar ik ga niet mee in die utopie van een autoloze wereld. Daar gaan we niet naartoe, die zullen we niet hebben. Ik denk dat de mensen nog altijd een auto zullen hebben en gebruiken en daarmee hun vrijheid zullen beleven. Ik ga daar dus niet in mee.

Collega van het Vlaams Belang, ik heb altijd wat bedenkingen wanneer mensen zeggen dat de regelgeving door de technologie achterhaald is. Ja, natuurlijk. En dat is maar goed ook. Het is goed dat we aan innovatie doen. Het is goed dat we voortdurend nieuwe technologieën ontwikkelen die het leven gemakkelijker en properder maken. Dat is een goede zaak. En wij moeten onze regelgeving daar inderdaad op afstemmen. Maar dat is toch geen schande? Integendeel, ik vind het een heel goede zaak dat wij, ook als Vlaamse overheid, die technologieën, de ontwikkeling van die technologieën, ondersteunen. Wij moeten onze regelgeving daar dan op afstemmen.

Er wordt ook gevraagd naar budgetneutraliteit. Ik heb dat zeer duidelijk aangegeven: die regel staat ingeschreven in het regeerakkoord omdat we geen belastingverhoging willen. Wij zullen binnen de huidige ontvangsten kijken om die hervorming door te voeren. We hebben daarover een discussie gevoerd in de commissie, bij de bespreking van de beleidsnota, onder andere met de heer Rzoska. Er werd toen gezegd dat je, om mensen te sturen naar een bepaalde technologie, die belasting net moet verhogen. Dat is niet waar. Daarmee ben ik het niet eens. Je moet ervoor zorgen dat er een voldoende groot verschil is tussen een propere en een minder propere technologie. Maar dat betekent niet dat je totale ontvangst moet stijgen, absoluut niet. Maar het verschil moet groot genoeg zijn om een sturende belasting te zijn.

Mijnheer Van Peteghem, u stelt een terechte vraag: ga je de volledige levenscyclus meegeven? Je moet ervoor zorgen dat je de juiste data, de juiste gegevens voorhanden hebt. Je moet ervoor zorgen dat het volledig klopt. Dat is zeer ingewikkeld. We bekijken dit. Maar op dit moment hebben we niet veel meer dan dat WLTP-systeem, dat meetsysteem dat door de Europese Unie wordt erkend en gebruikt. Dat is ook waarop de autoconstructeurs zich focussen bij de ontwikkeling van nieuwe modellen. Het is niet zo evident om nu zomaar met de natte vinger een eigen systeem op te zetten. Dat geldt zowel voor elektrische wagens als voor plug-in hybrides.

Trouwens, we hebben het nu altijd over levenskwaliteit, fijn stof, het klimaat. Maar je hebt ook sociale maatregelen. Zo moeten er voor de ontwikkeling van batterijen grondstoffen worden ontgonnen. En dat heeft ook sociale gevolgen in derdewereldlanden. Gaan we die overwegingen ook meenemen?

We moeten ons dus beperken, in een fiscaliteit die rechtszeker is, op de gegevens die wij hebben, en die zijn niet oneindig.

Het belangrijkste is dat in dit debat niemand de principes die ik naar voren heb geschoven, in vraag heeft gesteld. Ik blijf erbij dat dat de juiste principes zijn die wij de komende maanden zullen gebruiken om die verdere hervorming uit te

werken. Natuurlijk zullen wij daarover ook nog het debat voeren in het parlement.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, het is inderdaad zo dat iedereen akkoord kan gaan met de principes die u daarnet hebt vooropgesteld. We brengen het milieu en het klimaat in rekening, maar ook de fiscaliteit. De mensen weten graag wat ze in de toekomst zullen moeten betalen. U hebt daarover inderdaad duidelijkheid geschapen.

In tegenstelling tot de heer Tobback geloven wij inderdaad, zoals u zegt, niet in een autoloze wereld. Maar ik geloof wel, mijnheer Rzoska, in het debat dat wij moeten voeren in de commissie. Het was ook mijn bedoeling om dat debat aan te wakkeren.

Met de principes die er nu zijn en met de duidelijkheid, collega Pieters, die er daarnet geschapen is, kan ik een tevreden mens zijn. Minister, ik dank u voor het antwoord dat u hebt gegeven. *(Applaus bij de N-VA)*

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. We hebben zeer ambitieuze doelstellingen over de vergroening van ons wagenpark. Dat verdient ook een ambitieus fiscaal kader. We moeten daar samen aan werken. We geloven erin dat fiscale stimuli kunnen werken om mensen in een bepaalde richting te duwen. Die moeten we dan ook goed uitwerken. Ik reik u de hand om die verder te bespreken en te bekijken in de commissie. Want het is inderdaad zo dat er duidelijkheid en zekerheid nodig is, zowel voor de consument als voor de sector. Ik dank u voor uw antwoord. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mijnheer Van Peteghem, mag ik ook u feliciteren met uw eerste actuele vraag aan het spreekgestoelte? *(Applaus)*

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tegenvallende resultaten van levenslang leren bij Vlaamse werknemers

ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over levenslang leren en de leercultuur in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, de Vlaamse Regering had in 2009 een groot plan, het Pact 2020, met twintig duidelijke ambities om Vlaanderen sterker te maken. We zijn nu 2020. Het is tijd voor een evaluatie, om te zien of het plan gehaald is.

Voor alle duidelijkheid: er zijn heel wat van die twintig zaken die we gehaald hebben. Een belangrijke, wat de arbeidsmarkt betreft, is dat men toen hoopte om 70 procent van de mensen aan de slag te hebben in Vlaanderen. Dat hebben we ruimschoots gehaald. Daar hebben we onderscheiding behaald. We zitten aan 75 procent.

Jammer genoeg zijn er ook indicatoren die we niet gehaald hebben. Een van die indicatoren is dat werkende Vlamingen investeren in opleidingen en aan levenslang leren doen. De ambitie was daar dat we 15 procent zouden halen. Nu blijkt uit nieuwe cijfers – zo nieuw zijn ze niet, want ze stonden al in uw beleidsnota –

dat we daar wat blijven hangen rond de 9 procent. En dat baart ons natuurlijk zorgen. Kennis is de enige grondstof die we hebben in Vlaanderen. Onze economie is daar heel sterk van afhankelijk, zeker in tijden van arbeidsmarktkrapte, waar we het al zo vaak over gehad hebben. Maar blijkbaar zijn er te veel struikelblokken voor werkende Vlamingen om een opleiding te volgen.

Mijn vraag is dan ook kort en krachtig, minister: hoe denkt u die struikelblokken weg te werken?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de arbeidsmarkt zit in volle transitie. Jobs evolueren, maar ook de gevraagde kennis en competenties veranderen voortdurend. En ook de digitalisering heeft een impact. Cruciaal daarbij is de vaardigheid om zich aan te passen aan de vernieuwende en veranderende omstandigheden. Het is dan ook belangrijk dat we blijven leren.

De Vlaamse Regering stimuleert de werknemers om hun loopbaan in eigen handen te nemen en hun competenties blijvend te versterken. Er zijn heel wat mogelijkheden om het levenslang leren te ondersteunen, maar toch hinkt Vlaanderen achterop als we kijken naar het levensbreed en levenslang leren. We halen de doelstelling van het Pact 2020 niet, namelijk 15 procent. Zoals de collega zei, halen we nog maar net 9 procent. Dat wil zeggen dat net geen 9 procent van de Vlamingen op regelmatige basis gaat bijscholen. We zitten daarmee ook onder het Europese gemiddelde van 11,1 procent. Als we kijken naar Scandinavië, Nederland en Frankrijk, zien we daar een opleidingsdeelname van 18 tot 20 procent.

Experten verwijzen naar het gebrek aan een leercultuur in Vlaanderen. Want we zien zelfs dat acht op de tien Vlamingen aangeven geen nood te hebben aan een opleiding of bijscholing. Minister, hoe zult u die leercultuur in Vlaanderen versterken? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de vragen. De feiten die jullie naar voren brengen, zijn natuurlijk correct. De deelname aan levenslang leren – het formele leren dan – in Vlaanderen is niet goed. Dat zit al heel veel jaren tussen 7 en 9 procent. Ik ga het nog een beetje erger maken. Als je kijkt naar wie er zich bijschoolt, dan zie je dat 3 procent van de mensen die kortgeschoold zijn, deelnemen aan zaken om levenslang te leren, terwijl het bij mensen die langgeschoold zijn en al een heel mooie opleiding gehad hebben, tot 14 à 16 procent gaat. We zitten dus echt wel met een vrij omvangrijk probleem.

Een tweede vaststelling, waar jullie ook naar hebben verwezen, is dat als je aan mensen vraagt of ze het nodig vinden om zich bij te scholen, 8 op 10 mensen tussen de 25 en 65 jaar zeggen dat ze dat eigenlijk niet nodig vinden. We zitten dus met een probleem dat vrij ingrijpend is. Nochtans zijn er in Vlaanderen bijzonder veel mogelijkheden om levenslang te leren. Je hebt het aanbod van Syntra, VDAB, hogescholen, volwassenenonderwijs, universiteiten – die moeten nog een tandje bij steken. Je hebt tegelijk ook een beetje het idee dat je in een oerwoud terechtkomt, want er zijn zoveel opportuniteiten.

Dankzij collega Muylers is er vroeger al een VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) gesloten waarbij opleidingscheques, opleidingskrediet en het Vlaams opleidingsverlof in het leven geroepen zijn, om daar ook wat meer die cultuur binnen te brengen. Dat akkoord is samen met de sociale partners gesloten.

Dat is nog vrij jong, dus je kunt daar nog niet zo heel veel resultaten van zien. Daarom hebben we in ons Vlaams regeerakkoord drie zaken opgesomd die

zouden moeten kunnen helpen. Ten eerste is het mijn taak om samen met collega-minister Weyts, bevoegd voor het onderwijs, te werken aan één geïntegreerde visie rond levenslang leren, waarin het hele maatschappelijke veld zijn rol erkent en herkent. We werken daaraan en ik hoop dat we halverwege dit jaar tot die gedragen visie komen.

Het tweede wat we willen doen, is iedereen een leer- en loopbaanrekening bezorgen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) beveelt dat aan, maar het is wel iets wat we niet met een vingerknip zullen kunnen regelen. Het zou inhouden dat elkeen met een druk op de knop zou kunnen zien wat zijn leermogelijkheden en kansen zijn, vergelijkbaar met MyPension, waarop iedereen zijn pensioen kan consulteren.

Ten derde moeten we werken aan het duaal leren in het hoger en volwassenenonderwijs. Dat is voor mij persoonlijk een heel belangrijk punt. We zien dat werkgevers die via duaal leren studenten uit het secundair onderwijs tewerkstellen, meer in de leercultuur komen en dus ook meer aandacht gaan besteden aan het leren op de werkvloer. Ik ben er echt van overtuigd dat, als je dat ook in het volwassenonderwijs kunt binnenbrengen, je mensen echt kunt stimuleren om ook die combinatie te maken.

Collega, dat zijn drie grote brokken waarrond we willen werken, en uw actuele vraag brengt dat ook weer onder de aandacht. Uit bevestigingen hebben we gezien dat er een paar zaken zijn die wij als overheid niet per se zullen kunnen oplossen. Sommige mensen zeggen dat hun werk blijft liggen als ze opleidingen volgen, en dat ze het allemaal moeten inhalen achteraf, wat heel veel stress met zich meebrengt. In andere landen zien we dat er goede mechanismen gevonden zijn om daar soelaas voor te bieden. We kunnen dus ook nog wel wat inspiratie halen uit het buitenland.

Nu, ik hoop dus tegen halfweg dit jaar onze geïntegreerde visie rond levenslang leren klaar te hebben en ook de eerste krachtlijnen te kunnen schetsen van die loopbaanrekening over hoe die eruit zou kunnen zien en hoe we met alle partners door het oerwoud van de mogelijkheden het heldere licht weer naar binnen kunnen brengen.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, u zegt zelf dat er vandaag al heel veel bestaat en dat er in het verleden al heel veel gebeurd is, maar het fundamentele probleem zit waarschijnlijk bij de mentaliteit. We gaan een mentaliteitswijziging moeten teweegbrengen, zowel bij de werknemers, die vaak wachten tot ze hun job verloren hebben om daarna, al dan niet gedwongen door VDAB, een opleiding te gaan volgen, als bij de werkgevers, die vrezen dat ze hun werkkraaft kwijt zijn als die een opleiding gaat volgen en die dus ook niet echt gemotiveerd zijn. Ik denk dat we hen allebei moeten overtuigen om een mindshift door te voeren. Onze kenniseconomie vraagt goed opgeleide werkkraachten, wat goed is voor onze economie en het welzijn. Ik denk dat we van elke gelegenheid gebruik moeten maken om die boodschap mee te geven en de mentaliteit te veranderen.

Ik heb nog een kleine bijkomende vraag. U hebt er zelf al naar verwezen dat we een beetje met een mattheuseffect zitten: laaggeschoolden en oudere mensen, mensen die sowieso al weinig kansen hebben, hebben nog minder toegang tot die opleidingen. Hoe denkt u specifiek voor die groepen maatregelen te nemen?

Allessia Claes (N-VA): Geachte minister, levenslang leren is essentieel om aantrekkelijk te blijven op de arbeidsmarkt. We moeten bijscholen en bijleren om te kunnen bijbenen. De houdbaarheidsdatum van onze competenties wordt namelijk steeds korter. Als we naar een echte omschakeling willen gaan van een echte leercultuur in Vlaanderen, moeten we ons niet alleen focussen op werknemers. We zullen ook moeten kijken naar werkzoekenden, de niet-beroepsactieven,

maar ook naar de werkgevers. Zoals zojuist ook is aangehaald, staan werknemers niet altijd te springen om hun personeel opleidingen te laten volgen. Zij vrezen inderdaad dat het personeel een andere job gaat zoeken en dus uit het bedrijf gaat verdwijnen als zij investeren in opleidingen. Daarom wil ik u vragen welke initiatieven u wilt nemen om werkgevers te stimuleren blijvend te investeren in opleidingen voor hun personeel.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, dit klopt en dit weten we al langer: Vlaanderen doet het niet goed als het gaat over levenslang leren. Dat hebben we ook besproken bij de discussie over het bestuursakkoord. Het goede nieuws is echter dat we het er wel kamerbreed over eens lijken te zijn dat we een enorme inhaalbeweging moeten maken ter zake. Ik denk dat dat drie fundamentele pijlers heeft. Ten eerste is er de houding, bij werknemers én werkgevers. Ik denk dat het klopt wat collega Ongena zegt: de reflex dat levenslang leren het nieuwe normaal is, moet veel meer zijn ingang vinden in onze maatschappij. Ten tweede is er de sensibilisering: ik denk dat we die werkgevers moeten sensibiliseren. De werknemers ook, om de cursussen te volgen, en de werkgevers omdat het goed is voor de totale arbeidsmarkt dat zij die werknemers de kansen geven om zich te vormen, dat heel onze arbeidsmarkt er sterker van wordt en zij daardoor ook beter gekwalificeerd en beter gewapend personeel zullen krijgen, en anderen misschien zullen zien doorstromen naar een andere job. Ten derde is er het aanbod. Er is inderdaad al heel wat aanbod. Het is moeilijk om een onderscheid te maken. Minister, er moet wat meer coördinatie komen om mensen duidelijk te maken wat er allemaal is, maar ook onze hogescholen en universiteiten kunnen op dat vlak nog heel wat tandjes bij zetten. Als we de mensen willen voorbereiden op de veranderende arbeidsmarkt, op digitalisering, robotisering, dan moeten we daar die inhaalbeweging maken, om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan. Minister, aan de slag.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Vlaanderen heeft een kenniseconomie. Naast de slechte resultaten van ons onderwijs – zie de PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) – scoren we dus ook heel slecht op levenslang leren. We juichen de maatregelen toe die de regering wil nemen, maar ik betreur toch dat diezelfde regering heeft beslist om 23 miljoen euro te besparen op die kmo-portefeuille. Veel kleine ondernemingen wenden die portefeuille net aan om een deel van de opleidingen, bijscholingen en nascholingen te financieren. De misbruiken die er zouden zijn geweest bij het aanwenden van die portefeuille, verdwijnen natuurlijk niet als men het percentage verlaagt van 40 naar 30 procent. Ik denk dat het beter ware geweest strenger toe te zien op de correcte aanwending, in plaats van blind te besparen, zoals nu is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, als believer in levenslang leren stelde ik eigenlijk een identieke vraag aan uw collega van Onderwijs. Ik legde ook de link met het OESO-rapport 'Skills Strategy Flanders'. Ook in de gedachtewisseling met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) werd levenslang leren even aangekaart. Daarbij werd ook de specifieke vraag gesteld of de VLIR als partner kon worden betrokken bij het uitwerken van verdere visies. Er werd ook aangegeven dat het zinvol zou zijn om met proefprojecten te werken. Heel specifiek wilde ik ook de vraag stellen aan uw collega-minister om de leercultuur bij leraren te bevorderen, want daar hangt er ook een knipperlicht. U hebt een hart voor onderwijs, dus ik ben ervan overtuigd dat u samen met uw collega ook voor deze specifieke beroepsgroep de nodige aandacht zult hebben.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Het is gezegd: met 8 procent van de Vlaamse werknemers die een opleiding volgt, zitten we onder het Europese gemiddelde, dat boven de 11 procent zit, en ook zwaar onder de doelstelling van 15 procent die de Vlaamse Regering zichzelf had gesteld tegen 2020. Die drempels die er zijn, moeten inderdaad worden aangepakt. De leergoesting bij werknemers is te klein. Dat heeft te maken met het feit dat mensen soms uitgeput van de schoolbanken komen, met te weinig zin om verder te leren. Het heeft ook te maken met een gebrek aan flexibiliteit op de arbeidsmarkt, denk ik. Als je naast je job en je gezin ook nog eens die opleiding erbovenop moet doen, dan wordt het soms wel zwaar. Er is ook het feit dat werkgevers ondanks de huidige krappe Vlaamse arbeidsmarkt weinig zin hebben om te investeren in die opleiding en vorming. Ik zou daarom met Voka de oproep willen doen aan alle Vlaamse bedrijven om die opleidingsinspanningen te verhogen naar 25 procent. Voka legt de lat echt wel hoog. Ik denk dat dat een goede zaak is en roep de Vlaamse Regering op om die extra drempels allemaal weg te werken, in dat flexibele aanbod te voorzien en daar uiteraard ook de nodige financiering tegenover te zetten.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Ik ben het eigenlijk eens met de meeste tussenkomsten die hier zijn gedaan.

Collega Ongena, ik ben heel blij dat u nog bent ingegaan op die kortgeschoolden, omdat die mij veel zorgen baren. Dat is net de reden waarom we bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs in de vorige legislatuur hebben hervormd, met de focus op de meest kwetsbare cursisten, zij die nog geen diploma secundair onderwijs hebben behaald. Ik heb ook gezegd dat we volgens mij in dat volwassenenonderwijs tot duaal leren zouden moeten komen. Het volwassenenonderwijs is al modulair, maar dat levenslang leren moet in ons plan komen. Zeker die kwetsbare mensen die zelfs geen diploma secundair onderwijs hebben, zouden we minstens naar dat diploma moeten kunnen leiden.

Mevrouw Claes, u hebt gezegd dat kwalificaties verouderen. Dat is natuurlijk deels waar. Er is een kwalificatieveroudering, maar na vijf jaar bevoegd te zijn geweest voor Onderwijs weet ik ook hoe een diploma het verschil kan maken als het gaat over kwetsbaarheid in een verdere carrière, op het moment dat je bijvoorbeeld je job verliest. Daarom moeten we het proberen ingebakken te krijgen, ook bij jonge mensen die vandaag schoollopen, dat ze hun leven lang zullen moeten blijven studeren. Het is ook één van de redenen waarom ons secundair onderwijs hervormd is, met de focus op de lerende houding die je moet blijven hebben.

Collega Annouri, u hebt bevestigd wat ik zelf heb gezegd, namelijk dat we het aanbod moeten coördineren. Dat is de reden waarom we van die gedragen visie werk willen maken rond levenslang leren, waarin er natuurlijk aandacht moet zijn voor dat transparante aanbod.

Onderschat ook niet de winsten die we kunnen boeken. Dat is wat de OESO zegt. Als we tot de individuele loopbaanrekening zouden kunnen komen voor mensen, zien ze met een druk op de knop hoeveel opleidingsverlof ze hebben en wat er allemaal binnen hun scope zit.

Dat zal niet van vandaag op morgen klaar zijn. Je zou er budgetten kunnen aan koppelen als je wil, maar we moeten er werk van maken. In andere landen zien we dat zo'n systeem effect heeft en dat je mensen bijna permanent confronteert met de mogelijkheden die ze hebben om voort te leren.

Collega Beckers, we hebben inderdaad bespaard op de kmo-portefeuille en ik heb er ook uitgebreid uitleg over gegeven. Maar de portefeuille kan wel nog voor een

bedrag van 40 miljoen euro worden gebruikt. In de komende weken plan ik een initiatief. Ik heb beloofd om een aantal opleidingen waarvan we zien dat ze niet echt ideaal zijn, gewoon te schrappen. Daardoor zal de focus komen te liggen waar hij moet op liggen, namelijk op het versterken van de leercultuur in Vlaanderen.

Collega Gennez, u was iets te negatief over de werkgevers. De cijfers zijn van 2018. Het is dus niet zo dat er plots nieuwe cijfers zijn, maar als we de krapte op de arbeidsmarkt bekijken en als we met werkgevers spreken, dan merk ik dat leren het nieuwe rekruteren is geworden. Jonge mensen gaan vaak kiezen voor een bedrijf dat hen leerkansen biedt. Door de situatie op de arbeidsmarkt vandaag versterken we automatisch de lerende cultuur in Vlaanderen. Ik zou dus niet durven zeggen dat de ondernemers niets doen, integendeel. Dat we gecoördineerde stappen voorwaarts moeten zetten, dat is absoluut juist.

Tot slot plan ik ook een nieuwe ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) rond leer-
goesting. Dat heeft te maken met: waarom doen we het niet? Het is een beetje zoals met sporten. Er zijn veel redenen om het niet te doen, maar als je het doet, heb je er deugd van. Zo'n houding zouden we in Vlaanderen moeten krijgen: als we bijleren, zijn we content. Dat is iets wat elke politicus elke dag vrij aangenaam vindt. Dat hoop ik toch.

Tom Ongena (Open Vld): Als kennis inderdaad onze enige grondstof is in Vlaanderen, dan moeten we zorgen dat we die maximaal ontginnen. Levenslang leren is dus cruciaal om onze werknemers sterker te maken en onze bedrijven competitiever. Ik ben blij dat u heel wat initiatieven plant om het aanbod nog te verbeteren, en om ook te zorgen voor meer flexibele opleidingsmogelijkheden.

Het is jammer, de eerste zit hebben we niet gehaald met de 15 procent in 2020, maar we rekenen op u, minister, dat we tegen het einde van de legislatuur een onderscheiding kunnen halen. We hebben het volste vertrouwen in u. (*Applaus bij Open Vld*)

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik ben het met u eens dat het belangrijk is om te blijven inzetten op levenslang leren. Ik ben het ook eens met u dat we moeten streven naar de echte omschakeling naar een leercultuur in Vlaanderen. We zien al te vaak een scheiding tussen die twee, de wereld van het leren en de wereld van het werken. De combinatie van leren en werken is dus net een meerwaarde.

We hebben wel al mooie voorbeelden in Vlaanderen. We hebben het duaal leren, maar we hebben ook de uitbreiding van de stagemogelijkheden. En we moeten ook kijken naar het buitenland. Daar zijn goede praktijkvoorbeelden waarvan we kunnen leren.

Minister, mijn conclusie op basis van uw antwoorden is: er ligt nog heel wat werk op de plank als we die 15 procent willen halen. Ik zal dan ook op die nagel blijven kloppen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cyberveiligheid, naar aanleiding van de ransomware-aanval tegen het bedrijf Picanol

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cybersecurity bij Vlaamse bedrijven

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, we zijn deze week heel hard geschrokken. Cybercriminelen zijn erin geslaagd het West-Vlaamse bedrijf Picanol, een bedrijf met meer dan tweeduizend werknemers, helemaal lam te leggen. Het is helaas geen alleenstaand geval. Cyberaanvallen komen in Vlaanderen steeds vaker voor en de impact ervan wordt steeds groter en intenser. De schade is enorm, in de eerste plaats voor onze kleine en grote bedrijven, maar de vraag is ook hoe het met onze persoonsgegevens zit. Cyberveiligheid gaat ook over privacy, over onze medische en juridische dossiers, socialezekerheids- en identiteitsgegevens. Hoe veilig is dat nog?

Dit brengt me bij de vraag of onze overheidsdiensten voldoende voorbereid zijn op de impact van mogelijke cyberaanvallen. De uitdagingen zijn heel groot en de digitale toepassingen nemen almaar toe. Dat is een goede zaak, maar de risico's worden ook groter. Binnenkort komt 5G hopelijk naar Vlaanderen. We zullen daarover in de commissie nog van gedachten wisselen. De mogelijkheden zijn enorm, maar de risico's nemen toe. We moeten daarop voorbereid zijn.

Mijnheer Muyters, ere wie ere toekomt. Blijkbaar bent u dat standaard vandaag. U hebt als minister een beleidsplan met betrekking tot cyberveiligheid opgesteld. Daarvoor is ook recurrent in 20 miljoen euro per jaar voorzien.

Minister, wat zult u doen om het risico op cyberaanvallen en de impact ervan verder te verkleinen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, we hebben het hier over Asco, met 1000 werknemers, en over Picanol, met 1500 werknemers, maar ook over het Gentse bouwhandelbedrijf Bouwpunt OVB, met een vijftiental werknemers. Dat komt nu allemaal naar boven. Volgens Eurostat zou in 2018 22 procent van onze bedrijven onder een cyberaanval hebben geleden. Wereldwijd wordt geschat dat dit in 2020 wel eens 75 procent van de bedrijven zou kunnen zijn. Dat is niet niks.

Mijnheer Vande Reyde, het gaat niet enkel om het stelen van data, wat uw bezorgdheid is. Wat ze meer doen, is het productieproces stilleggen en chanteren. Dat gaat een stap verder. Ze kunnen iets stelen en eventueel misbruiken. Ze kunnen het productieproces niet alleen stilleggen, maar ook wijzigen zonder dat iemand het weet.

Mijnheer Muyters, de vorige Vlaamse Regering heeft hiervoor 20 miljoen euro uitgetrokken. Dat budget bestaat uit drie onderdelen. Er is een gedeelte op lange termijn met 8 miljoen euro per jaar, bedoeld om het topcybersecurityonderzoek te versterken. Er is het gedeelte op middellange termijn met 9 miljoen euro per jaar. Met dit geld moet het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) dit excellent onderzoek vertalen naar concrete toepassingen, zoals het gebruik van

cybersecurityoplossingen. Dan is er het gedeelte op korte termijn met 3 miljoen euro per jaar. Dit geld is bedoeld voor bewustmaking en opleidingen.

Minister, sinds vorig jaar is hiervoor 20 miljoen euro toegekend. Dit moet nog worden uitgerold, maar de vraag is natuurlijk of het voldoende zal zijn. Ik heb u gisteren gezien in Terzake. U hebt heel correct verklaard dat de Vlaamse overheid geen schadevergoedingen zal uitkeren en niet de verzekeraar zal spelen. Dat zou het die bedrijven wat te gemakkelijk maken. U zult preventief werken. Mijn vraag is hoe we die bedrijven nog beter zullen sensibiliseren met betrekking tot cybersecurity en nog beter op cyberaanvallen zullen voorbereiden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, het is bijzonder confronterend te zien wat die cyberaanvallen kunnen veroorzaken. Bij een bedrijf als Picanol hebben 1500 mensen gedurende een week geen werk. Ook in de andere voorbeelden die zijn aangehaald, gebeurt dit plots en onaangekondigd. Dit is pure criminaliteit en we moeten er alles aan doen om onze Vlaamse economie, die sterk en zeer exportgericht is, goed te helpen. We moeten de bedrijven begeleiden om preventief na te gaan wat ze kunnen doen om zich zo goed mogelijk te beveiligen.

Collega's, we hebben een aantal troeven.

Collega Gryffroy, u hebt daarnet zelf de budgetten zoals we ze willen uitgeven, gedefinieerd. De 3 miljoen euro gaat net naar de universiteiten en hogescholen omdat we topkwaliteit in Vlaanderen in huis hebben om onderzoek te doen naar hoe je je systemen het best beveiligt, en dat gaat zowel over applicaties, als over machines, als over het versleutelen en goed coderen. Die middelen zijn op korte termijn inzetbaar en moeten ertoe leiden dat we bij de wereldtop blijven.

Als we al die kennis in huis hebben en verder onderzoek doen, moeten we er ook voor zorgen dat onze bedrijven ermee aan de slag gaan. Vandaar dat het van belang is dat elk bedrijf in Vlaanderen een cybersecurityplan heeft. Daar stoppen we ook een pak middelen in. Op dit ogenblik loopt er een overheidsopdracht bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), met de middelen die we voorzien hebben, om experts op te leiden. We zeggen aan de bedrijven dat ze een scan kunnen laten uitvoeren over hoe veilig hun bedrijf is. We komen naar hen met advies op maat – een klein bedrijf heeft heel ander advies nodig dan een groot bedrijf – en soms heb je heel gespecialiseerde expertise nodig om het plan te maken – niet om te beveiligen maar om het plan te maken. We investeren 9 miljoen euro om het te operationaliseren. De oproep loopt. Intussen zijn we al een aantal projecten aan het goedkeuren die gaan over hoe bedrijven effectief gaan toepassen in het bedrijf.

Collega's, met het plan dat in 2018 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd onder impuls van collega Muyters, die intussen al een hele tijd aan het blozen is, hebben we niet stilgezeten. We zijn er absoluut mee aan de slag. Er is ook een stuurgroep waarvan de namen bekend zijn, met mensen uit het bedrijfsleven en uit de overheidsinstellingen, die zeer binnenkort samenkomt om de toestand te evalueren en na te gaan of we de juiste keuzes hebben gemaakt, of we goed aan het uitrollen zijn en of er moet worden bijgestuurd nu we zien dat er de laatste tijd een opstoot aan aanvallen is. We zien ook dat de manier waarop bedrijven worden aangevallen, enorm evolueert.

U stelde vragen over de Vlaamse overheid. Ik geloof dat we in 2015 in Vlaanderen eens een test hebben gedaan met een phishingmail die is uitgestuurd naar alle diensten om na te gaan hoe het personeel daarop reageert.

De voorzitter: Het personeel van de parlementen was het snelst.

Minister Hilde Crevits: Het heeft ons veel bijgeleerd. Gisteren zei de mijnheer van het federaal centrum in Terzake dat één handeling van één werknemer die foutief is, ervoor kan zorgen dat het bedrijf heel veel problemen heeft. We moeten dus zorgen dat het veiligheidsplan in het bedrijf leidt tot een veiligheidsketting en een 'awareness' bij elk personeelslid van het bedrijf.

De middelen zijn dus geen dag te vroeg. Het plan is ook geen dag te vroeg gekomen. We zijn er zeer actief mee aan de slag.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn heel blij dat er al heel wat initiatieven zijn. Ik herinner mij uit de commissie Welzijn dat collega Vandecasteele die initiatieven inzake cyberveiligheid voor bedrijven nog roekeloos en onverantwoord noemde. Ik neem aan dat ze vandaag die woorden niet gaat herhalen. Wij steunen die initiatieven wel.

Ik heb nog een kleine suggestie om in uw initiatieven op te nemen. Als jongeren-voorzitter heb ik ooit een juridisch kader voor ethische hackers voorgesteld. Ethische hackers zijn mensen die aanvallen doen op bedrijven of overheidsdiensten maar met goede bedoelingen om zo zwakke plekken in de grote keten te ontbloten en vervolgens op te lossen. Grote bedrijven maken er al massaal gebruik van omdat er nu een juridisch kader is, maar voor kmo's is de drempel eigenlijk nog redelijk hoog. De ethische hackers in Vlaanderen behoren tot de wereldtop. We moeten die dus eigenlijk massaal gebruiken, ook voor onze eigen overheidsdiensten, om de zwakke plekken bloot te leggen. Het voorbeeld dat u aanhaalt van een phishingmail te versturen, is heel goed bedoeld, maar intussen zijn er wel drastischer maatregelen nodig om die zwakke plekken bloot te leggen. Ik heb trouwens gehoord dat het Vlaams Parlement dit al implementeert en dat het dergelijke hackers in dienst neemt. Ik denk dat we dit verder moeten uitbreiden. Hack de overheid, moet de baseline zijn, om ervoor te zorgen dat de zwakke plekken in de veiligheid worden ontbloot.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk niet dat het de bedoeling is dat je vertelt dat we dat hebben.

Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik ben zelf opgegroeid in een kmo-gezin en heb zelf jaren gewerkt in een kmo. Een kmo heeft meestal niet het personeel en de middelen om iemand aan te duiden die dat permanent doet, zoals in grotere bedrijven. Straks gaan die kmo's ook deels weer afhankelijk zijn als toeleverancier van die grote bedrijven en misschien eisen opgelegd krijgen door die grote bedrijven als het gaat over cybersecurity.

Ook het bouwbedrijf Bouwpunt O.V.B. uit het Gentse maakte er gisteren melding van dat het aangevallen werd. We zien dat kmo's dan spontaan grijpen naar een verzekering daarvoor. Ik vrees dat er straks weer een opbod zal komen van de verzekeringsmaatschappijen die je dan zagezegd goed gaan indekken. Je begrijpt er allemaal niet veel van want je hebt daar geen tijd voor. Je ondertekent die polis en je betaalt, maar eigenlijk weet je niet wat je koopt en betaalt. Zou het niet nuttig zijn dat er vanuit de overheid een soort raamverzekeringsovereenkomst op een website kan worden gezet zodat een kmo kan kijken of hij wel een goede polis heeft of niet?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. De Vlaamse Regering heeft vorig jaar reeds het initiatief genomen om heel sterk te investeren in cybersecurity. Met een jaarlijkse investering van 20 miljoen euro wordt baanbrekend werk, onderzoek, de opleiding van experts en het begeleiden van bedrijven inzake preventie gefinancierd. De recente casus bij Picanol in West-Vlaanderen maakt duidelijk dat we waakzaam moeten blijven en dat de

verdere uitrol van dit actieplan een absolute prioriteit van deze regering moet zijn.

Minister, u haalde gisteren in Terzake aan dat ondernemingen zich tegen cyberaanvallen kunnen verzekeren. Dat lijkt mij uiteraard een belangrijk onderdeel van het sensibiliseringsinstrumentarium aangezien er soms niet veel nodig is om in de val van cybercriminelen te trappen. Hebt u een zicht op de mate waarin onze ondernemers een dergelijke verzekering hebben afgesloten? Worden daar doelstellingen rond geformuleerd?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De beste verzekering tegen cybercriminaliteit is volgens mij het ondersteunen van sterke politiediensten die daarop inzetten zodat die cybercriminelen geen kans krijgen. Dat is een federale bevoegdheid. Het is een Vlaamse bevoegdheid om niet alleen ondernemers maar ook schooldirecties, die ook als slachtoffer zijn geworden van cyberaanvallen, te sensibiliseren en hun systemen te laten beveiligen. Verder denk ik dat er nood is aan overleg tussen de verschillende overheden. Dat is vooral een taak voor de Vlaamse minister van Justitie, samen met de federale collega's. Een integrale aanpak is hier geboden, want cybercriminaliteit is een zware vorm van criminaliteit en moet dan ook zwaar bestraft worden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik wil me aansluiten bij het pleidooi van collega Vande Reyde over ethische hackers. Dat is een heel intelligent en nodig instrument om in te zetten. We hebben in Vlaanderen topkwaliteit om onze kmo's daar beter in te helpen beschermen. Ik denk dat we daar veel meer gebruik van moeten maken.

Minister, u hebt terecht aangehaald dat u veel gaat investeren om die bedrijven te helpen zichzelf te beschermen en te zorgen dat ze de reflex hebben om elke werknemer daar bewust van te maken. Maar ik vind dat allebei zeer reactief. Die hackers, die mensen die daar gebruik van maken, zorgen natuurlijk altijd voor de nieuwste methodes en doen dat op de meest slinkse manieren. We moeten hun altijd een stap voor zijn. We moeten niet al ons geld investeren in het reactief werken maar we moeten ook op de hoogte zijn van al die nieuwe manieren van hacken en we moeten als overheid de mensen avant-gardistisch kunnen beschermen. In hoeverre maakt u middelen vrij om dat te onderzoeken en altijd een stap vooruit te blijven zodat we niet altijd te laat komen?

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, ik zal bij u beginnen. De 3 miljoen euro die we vrijmaken gaat net naar universiteiten en hogescholen om te investeren in datgene wat u zegt, namelijk voorsprong nemen in het veiligheidsbeleid. Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik in het versleutelen beter ben dan de andere? Dat is preventief. Dat is nog niet hacken, maar dat is kijken hoe je ten aanzien van veiligheid en preventie kunt vermijden dat je aangevallen wordt of dat men je kan kwetsen in zijn aanvallen. Daar maken we budget voor vrij.

Ethische hackers wil ik zeker bekijken binnen de stuurgroep en ook met de minister-president, want hij is bevoegd voor de digitalisering van de overheid.

Ik wil wel meegeven dat we met de Vlaamse overheid niet alleen een phishing-mail gestuurd hebben, maar dat we wel nog wat meer hebben gedaan. Er wordt elk jaar of om de twee jaar een risicoprofiel opgemaakt van alle overheidsdiensten. Zo krijg je een mooi overzicht van waar de zwakke plekken zitten. Cybersecurity is een van de zaken die daarbij worden onderzocht. De overheid is dus echt alert. We proberen bij te blijven en ik neem de suggestie zeker mee.

Mijnheer Vanryckeghem, wat de verzekeringen betreft, ken ik de cijfers niet uit mijn hoofd, maar ik denk dat ongeveer 12 procent van de bedrijven nu al een verzekering neemt. Er is weinig animo op dit ogenblik om raamcontracten af te sluiten omdat we volop willen inzetten op preventie. Ik zal het nog eens proberen uit te leggen: het is niet omdat je verzekerd bent, dat je er vanaf bent. Sowieso is het van belang dat het veiligheidsdenken in de cultuur van elk bedrijf en in elke bedrijfsmedewerker zit.

Ik kijk ook naar mezelf. Binnen de Vlaamse overheid moeten we regelmatig onze paswoorden vernieuwen. Ik vind het heel lastig om om de zoveel tijd een nieuw paswoord, dat ook nog eens sterk is, te maken en op te slaan. Je moet dan ook nog eens opletten waar je dat opslaat, want ook dat kan weer gehackt worden. We moeten proberen om dat er bij elk van onszelf in te krijgen. De Vlaamse overheid is nu een campagne gestart – ik heb daar gisteren iets van gezien – dat je je paswoord moet behandelen als je onderbroek. Dat is een doordenkertje: het betekent dat je veel moet wisselen. *(Gelach)*

Ik begrijp de commotie niet, want het is een waarheid als een koe.

Mevrouw Gennez, wat de veiligheidsdiensten betreft, heeft minister De Crem nog niet zo lang geleden duidelijk gemaakt dat er meer blauw online moet komen. Mevrouw Rutten voelt zich aangesproken, en dat kan ik begrijpen. *(Gelach)*

Het is niet dat er geen coördinatie is. Er wordt overlegd, maar er is een duidelijke taakverdeling. Vlaanderen moet preventief doen wat het kan. We investeren grote bedragen en die bedragen moeten goed worden ingezet. Er moet echt een sense of urgency zijn bij elk bedrijf omdat dit zoveel schade kan berokkenen. Picanol is de hele week dicht, wat grote verliezen betekent. Het aandeel is geschorst – en het is goed dat dit gebeurt –, maar het is wel erg dat dergelijke zaken gebeuren.

Hopelijk kunnen we uit deze heel slechte situatie iets goeds halen, namelijk dat er een tandje bij gestoken wordt en dat er veel meer mensen opgeleid kunnen worden als cyberexpert.

Dit is ook iets dat Vlaanderen niet alleen kan. Zoals mevrouw Gennez zegt, is er de relatie met het federale niveau, maar ook internationaal moet er samengewerkt worden. In Europa staat in het kader van industrieel onderzoek ook cybersecurity op de agenda. Ik hoop dat we in de komende periode met een aantal regio's of landen kunnen samenwerken om de veiligheid te versterken.

Er ligt veel werk op de plank, en hopelijk is er verder goede samenwerking, in het belang van het ondernemerschap in Vlaanderen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De Vlaamse overheid heeft in deze zaak al vele puzzelstukjes gelegd. Dat mag ook eens worden gezegd. We spreken hier vaak over thema's waarbij we de feiten achterna-hollen, maar hier hebben we al heel wat gedaan. Dit moeten we verder verstevigen.

Ik ben blij dat de heer Annouri mijn voorstellen inzake ethische hacking intelligent, goed en zo noemt. *(Gelach)*

Ik kan dat alleen maar beamen. We zullen het er in de toekomst zeker nog verder over hebben.

Laat ons onze bedrijven, onze economie en onze persoonsgegevens verder beschermen. *(Applaus bij Open Vld)*

Andries Gryffroy (N-VA): Het veiligheidsdenken moet inderdaad meer in onze cultuur zitten. Ik zou bijna durven vragen – maar niemand moet zijn vinger

omhoog steken – hoeveel mensen in dit halfroond regelmatig hun paswoorden vervangen en hoeveel mensen er hetzelfde gemakkelijke paswoord gebruiken voor al hun socialemediatoepassingen. Het is inderdaad een fundamenteel probleem.

Misschien heb ik mij verkeerd uitgedrukt over de verzekering. Bij arbeidsongevallen bijvoorbeeld wordt er soms maar een arbeidsongevallenpolis afgesloten als er tegelijkertijd een sensibiliseringscampagne is opgemaakt binnen het bedrijf. U zou aan de bedrijven kunnen zeggen dat een polis afsluiten tegen cyberaanvallen gekoppeld moet zijn aan een securityplan met laagdrempelige maatregelen, sensibilisering enzovoort. Het is inderdaad zo dat de zwakste schakel de sterkte van de ketting zal bepalen. Vaak spreken we over letterlijk de poorten sluiten van een bedrijf, maar de virtuele deur staat als het ware wagenwijd open. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Benoeming van zestien leden van de raad van bestuur

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is, overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 7 mei 2004 houdende oprichting van een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie bij het Vlaams Parlement, de benoeming van zestien leden van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

Het nieuwe mandaat zal ingang hebben vanaf maandag 27 januari 2020 en duurt vijf jaar.

De lijst met de door de fracties, de Vlaamse Interuniversitaire Raad, het vrijwillig samenwerkingsverband van Nederlandstalige vredesorganisaties en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen voorgedragen kandidaten werd op de banken rondgedeeld.

Vraagt iemand daaromtrent het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik benoemd tot lid van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie:

de heer Jean Boulogne
mevrouw Anna Maria Charlier
de heer Axel Delvoie
de heer Luc De Vos
mevrouw Kristina De Winter
de heer Johan Guldix
de heer Eduardus Kennes
mevrouw Alona Lyubayeva
mevrouw Ann Pauwels
de heer Dirk Rohtus
de heer Tom Sauer
de heer Georges Spriet
mevrouw Maria Van Peer
de heer Jan Van Puyvelde
de heer Joseph Vlamincx
de heer Peter Wouters

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 januari 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 16.33 uur.